

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN CARAȘ-SEVERIN

MINISTERUL EDUCAȚIEI

Nr. 1656 / 24.02.2023

APROBAT,

Inspector școlar general,
Prof. Lavinia Carina Pristavu

AVIZAT,

Inspector școlar
prof. Carmen Apostu

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Ghid pentru simulare

(EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI A VIII-A
ȘI BACALAUREAT)

Februarie, 2023
CARAȘ-SEVERIN

PROGRAMA
pentru
EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI a VIII-a

DISCIPLINA
LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

București, 2022

PROGRAMA DE EXAMEN PENTRU DISCIPLINA LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Prezenta programă este realizată în conformitate cu prevederile din *Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română, clasele a V-a – a VIII-a*, aprobată prin OMEN nr. 3393/28.02.2017.

Limba și literatura română are statut de disciplină obligatorie în cadrul *Evaluării naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a*.

Variantele de subiecte pentru *Evaluarea Națională pentru absolvenții clasei a VIII-a* evaluează competențele și conținuturile din prezenta programă, iar baremele de evaluare și de notare prevăd acordarea punctajelor pentru orice modalitate corectă de rezolvare a cerințelor. Astfel, subiectele de limba și literatura română de la *Evaluarea națională pentru absolvenții clasei a VIII-a* evaluează competențele de receptare a mesajului scris de diverse tipuri, în scopuri diverse, de exprimare scrisă și de utilizare corectă, adecvată și eficientă a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse, precum și exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional.

Etapele intermediare ale formării competențelor specifice pe care le conține programa de evaluare și detalierea conținuturilor sunt prezentate în programa școlară în vigoare.

În evaluarea competențelor și a conținuturilor se vor urmări permanent aspectele normative ortografice, ortoepice, morfologice și de punctuație, utilizându-se constant *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române* (Editura Univers Enciclopedic Gold, ediția a III-a revăzută și adăugită, 2021 – **DOOM 3**), *Dicționarul explicativ al limbii române* etc. .

Competențe generale și competențe specifice

1. Receptarea textului scris de diverse tipuri

- 1.1. Identificarea informațiilor importante, a temei, a ideilor principale/secundare din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale
- 1.2. Corelarea informațiilor explicite și implicite din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale
- 1.3. Recunoașterea modurilor în care sunt organizate informațiile în texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale
- 1.4. Prezentarea unor răspunsuri personale, critice sau creative pe marginea unor texte diverse
- 1.5. Compararea diferitelor puncte de vedere exprimate pe marginea unor texte diverse
- 1.6. Compararea a cel puțin două texte sub aspectul temei, al ideilor și al structurii
- 1.7. Evaluarea informațiilor și a intențiilor de comunicare din texte literare, nonliterare, continue, discontinue și multimodale
- 1.8. Argumentarea punctelor de vedere pe marginea a două sau mai multe texte de diverse tipuri, având în vedere posibilitatea unor interpretări multiple

2. Redactarea textului scris de diverse tipuri

- 2.1. Redactarea unui rezumat sau a unui text, simplu sau complex, având în vedere etapele procesului de scriere și structurile specifice, pentru a comunica idei și informații sau pentru a relata experiențe trăite sau imaginate
- 2.2. Redactarea unui text complex, de exprimare a unor puncte de vedere argumentate, pe diverse teme sau cu referire la diverse texte citite
- 2.3. Adecvarea textului scris la situația și scopul de comunicare
- 2.4. Analizarea constantă a propriului scris/a unor texte diverse din punctul de vedere al corectitudinii, al lizibilității, al coerenței și al clarității
- 2.5. Aplicarea constantă a normelor privind etica redactării pentru crearea unor texte originale

3. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise

- 3.1. Analizarea elementelor de dinamică a limbii, prin utilizarea achizițiilor de sintaxă, morfologie, fonetică, lexic și semantică prin raportare la limbile moderne
- 3.2. Folosirea achizițiilor privind structuri morfosintactice complexe ale limbii române literare, pentru înțelegere corectă și exprimare nuanțată a intențiilor comunicative
- 3.3. Aplicarea achizițiilor lingvistice pentru înțelegerea și producerea unor texte diverse
- 3.4. Aplicarea conștientă a regulilor și a convențiilor ortografice și ortoepice pentru o comunicare corectă
- 3.5. Valorificarea relației dintre normă, abatere și uz în adecvarea strategiilor individuale de comunicare
- 3.6. Raportarea conștientă la normă în exprimarea intenției de comunicare, din perspectivă morfosintactică, fonetică și lexicală
- 3.7. Redactarea unor texte, valorificând gândirea logică și analogică (analiză, sinteză, generalizare și abstractizare) prin utilizarea deprinderilor de comunicare corectă în limba română literară

4. Exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional

- 4.1. Identificarea unor valori culturale promovate în textele autorilor români din diferite perioade istorice
- 4.2. Asocierea unor experiențe proprii de viață și de lectură cu acelea provenind din alte culturi
- 4.3. Compararea unor elemente comune identificate în cultura proprie și în cultura altor popoare sau a unor tradiții românești cu tradiții din alte culturi
- 4.4. Argumentarea unui punct de vedere privitor la valori culturale sau la elemente specifice ale culturii naționale și ale culturii altor popoare

Conținuturi**Teme generale**

Eu și universul meu familiar; Eu și lumea din jurul meu; Orizonturile lumii și ale cunoașterii; Reflecții asupra lumii

Lectură

- Cuvinte-cheie, idee principală, idee secundară, temă; planul simplu de idei; planul dezvoltat de idei.
- Tipare textuale de structurare a ideilor: textul narativ (narativul literar – în proză, în versuri: timp, spațiu; instanțele comunicării narative: autor, narator, personaje; mijloace de caracterizare; narațiunea la persoana a III-a și la persoana I; acțiune, momentele subiectului/etapele acțiunii; narativul nonliterar: acțiune, participanți, timp, spațiu; narativul în texte multimodale: text și imagine – banda desenată); textul descriptiv (literar – în proză, în versuri; nonliterar); textul dialogat (dialogul în textul literar; dialogul în textul scris și în spectacol; dialogul în textul nonliterar – interviul); textul explicativ; textul argumentativ.
- Versificație: rima, strofa, măsura versurilor, ritmul (intuitiv).
- Tipuri de texte: textul epic, textul liric (exprimarea emoțiilor și a sentimentelor), textul dramatic și arta spectacolului (autor, personaj dramatic; rolul indicațiilor scenice; rolul dialogului; actori, decor, costume, lumini, muzică).
- Texte care combină diverse structuri textuale (explicativ, narativ, descriptiv, dialogat, argumentativ etc.).
- **Strategii de comprehensiune:** inferențe simple (relații cauză-efect, problemă-soluție etc.); predicții; împărtășirea impresiilor de lectură; reprezentări mentale, integrarea informațiilor textului în propriul univers cognitiv și afectiv; reflecții asupra limbajului și a structurii textelor de tip epic, liric, dramatic; compararea a două sau mai multe texte sub aspectul conținutului și al structurii.
- **Strategii de interpretare:** răspuns afectiv; mesajul/mesajele textului; interpretarea limbajului figurat (personificarea, comparația, epitetul, enumerația, repetiția, metafora, aliterația, hiperbola, antiteza); interpretări multiple; argumentarea punctelor de vedere pe marginea textelor citite; dezbateri pe marginea textelor citite.

Redactare

- Etapele scrierii: generarea ideilor, planificarea, scrierea, rescrierea textului pentru a-i da coerență și claritate, pentru a nuanța ideile; corectarea greșelilor; prezentarea textului: scrisul de mână, așezarea în pagină; părțile textului: introducere, cuprins, încheiere; paragrafe; prezentarea textului: organizarea unui text în funcție de situația de comunicare; adecvarea la temă.
- Planul simplu de idei; planul dezvoltat de idei, rezumatul; transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă.
- Tipare textuale de structurare a ideilor: narativ, descriptiv, dialogat, explicativ, argumentativ, integrarea părților; comparație, analogie, pro-contra, „întrebările jurnalistului” (cine? ce? când? unde? de ce?); integrarea părților.
- Comentarea unor pasaje din textele citite, descrierea unei emoții; caracterizarea personajului; modalități de exprimare a preferințelor și a opiniilor; alte tipuri de texte: scrisoarea, e-mailul, jurnalul etc.;
- Etica redactării: originalitate; stil: proprietatea termenilor, puritate și adecvare situațională, originalitate, naturalețe, eufonie, varietate, originalitate, concizie, corectitudine gramaticală, respectarea normelor ortografice și de punctuație.

Elemente de construcție a comunicării**Gramatică**

- Enunțul: enunțuri asertive, interogative, exclamative, imperative; enunțuri eliptice; propoziția simplă; propoziția dezvoltată; propoziția afirmativă; propoziția negativă; norme de punctuație.
- Fraza: coordonarea prin juxtapunere și prin jonctiune; conjuncții coordonatoare; subordonarea prin conjuncții subordonatoare, prin pronume și adverbe relative; norme de punctuație (virgula, punctul-și-virgula).
- Construcții sintactice: construcții active/construcții pasive cu verbul a fi; construcții impersonale; construcții cu pronume reflexive; construcții incidente; construcții concesive și condiționale.
- Predicatul verbal; predicatul nominal; numele predicativ; acordul numelui predicativ; subiectul exprimat (simplu și multiplu); subiectul neexprimat (inclus, subînțeles); acordul predicatului cu subiectul; atributul (realizări prin adjectiv, substantiv, pronume, numeral, adverb); apozitia; norme de punctuație;

complementul: complementul direct, complementul indirect, complementul prepozițional; circumstanțialul de mod, circumstanțialul de timp, circumstanțialul de loc, circumstanțialul de cauză, circumstanțialul de scop; topica în propoziție; norme de punctuație (virgula).

- Realizări propoziționale ale unor funcții sintactice: atributiva, completiva directă, completiva indirectă, completiva prepozițională, circumstanțiala de loc, de timp, de mod, cauzala, finala.
- Verbul (flexiunea verbului în raport cu numărul, persoana, modul și timpul): moduri verbale (indicativul, imperativul, conjunctivul și condiționalul-optativ) și timpurile lor; timpuri simple și compuse; structura timpurilor compuse: verbe auxiliare (*a fi, a avea, a vrea*); verbe copulative (*a fi, a deveni, a ajunge, a ieși, a se face, a părea, a rămâne, a însemna*); forme verbale nepersonale; utilizări sintactice ale formelor verbale nepersonale: infinitivul, gerunziul, participiul, supinul; posibilități combinatorii ale verbului.
- Prepoziția.
- Substantivul: genul, numărul, cazul; tipuri de substantive: comun, propriu; substantive colective, substantive defective; punctuația vocativului; corelarea cazului morfologic cu funcția sintactică; posibilități combinatorii ale substantivului; articolul; posibilități combinatorii ale substantivului.
- Pronumele: tipuri de pronume – pronumele personal, personal de politețe (flexiunea pronumelui personal în raport cu persoana, numărul, genul; flexiunea cazuală); pronumele reflexiv (diferența dintre pronumele reflexiv și pronumele personal); posibilități combinatorii ale pronumelui; anticiparea și reluarea prin clitice pronominale în cazul unor complemente; aspecte ortografice; pronumele posesiv și adjectivul pronominal posesiv; pronumele demonstrativ și adjectivul pronominal demonstrativ; folosirea corectă a pronumelor și a adjectivelor pronominale: interogativ, relativ și nehotărât, a adjectivului pronominal de întărire; pronumele și adjectivul pronominal negativ și negația în propoziție; posibilități combinatorii ale pronumelor și ale adjectivelor pronominale.
- Adjectivul: gradele de comparație; articolul demonstrativ; acordul adjectivului cu substantivul; topica adjectivului; adjectivul participial; posibilități combinatorii ale adjectivului.
- Adverbul: tipuri de adverbe (de mod, de timp, de loc); gradele de comparație.
- Numeralul: tipuri de numeral (cardinal, ordinal); aspecte normative; posibilități combinatorii ale numeralului.
- Interjecția; onomatopeele; interjecția predicativă.

Ortoepie și ortografie

Alfabetul limbii române, ordonarea cuvintelor după criteriul alfabetic, dicționarul, articolul de dicționar; tipuri de sunete: vocală, consoană, semivocală; corespondența sunet-literă; structura fonologică a cuvintelor: diftong, triftong, hiat; silaba, despărțirea în silabe (principiul fonetic); accentul, utilizarea corectă a accentului, variante accentuale admise/neadmise de normă; scrierea și pronunția cuvintelor de origine străină, conținând foneme nespecifice limbii române.

Vocabular

Cuvântul, unitate de bază a vocabularului: formă și sens (sensul de bază și sensul secundar; sensul propriu, sensul figurat); rolul contextului în crearea sensului; categorii semantice: sinonime, antonime, omonime, cuvinte polisemantice; câmpul lexical; mijloace de îmbogățire a vocabularului (interne: derivarea, compunerea, conversiunea; cuvânt de bază și cuvânt derivat; familia lexicală; externe: împrumuturi lexicale); îmbinări libere de cuvinte, locuțiuni, cuvinte compuse; confuzii paronimice, pleonasmul.

Variație stilistică

Limba standard; normă și abatere; limba vorbită și limba scrisă (selecția lexicală, construcția frazei); istoria cuvintelor – variații ale formei și ale sensului în timp; limbaj popular, variație regională a limbii, variații de registru, jargonul, argoul; limbaj colocvial, limbaj cultivat (familiarizare); termeni științifici; valori stilistice ale diminutivelor; organizarea coerentă a textului: succesiunea ideilor, folosirea corectă a timpurilor verbale și a anaforelor.

Elemente de interculturalitate

Identitate personală – identitate națională – diversitate culturală și lingvistică; elemente de mitologie românească; carte românească de învățătură: de la prima carte tipărită la cartea digitală; modele comportamentale în legende greco-romane, în textele literaturii universale; valori ale culturii populare în spațiul românesc; valori etice în legendele popoarelor; relații culturale constructive; noi și ceilalți; valori culturale românești în lume; despre limba și cultura țărilor din vecinătatea României; limba română în Europa; comunitatea lingvistică a vorbitorilor de limbă română de pretutindeni; contacte culturale.

Notă: Conținuturile vor fi abordate din perspectiva competențelor generale și specifice.

C A L E N D A R U L
simulării evaluării naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a și al simulării
probelor scrise ale examenului național de bacalaureat, în anul școlar 2022—2023

a) Simulare evaluare națională pentru absolvenții clasei a VIII-a

20 martie 2023	Limba și literatura română — probă scrisă
21 martie 2023	Matematică — probă scrisă
22 martie 2023	Limba și literatura maternă — probă scrisă
29 martie 2023	Comunicarea rezultatelor

b) Simulare probe scrise ale examenului național de bacalaureat

27 martie 2023	Proba E) a) — probă scrisă — Limba și literatura română
28 martie 2023	Proba E) c) — probă scrisă — proba obligatorie a profilului
29 martie 2023	Proba E) d) — probă scrisă — proba la alegere a profilului și specializării
30 martie 2023	Proba E) b) — probă scrisă — Limba și literatura maternă
6 aprilie 2023	Comunicarea rezultatelor

ANEXA Nr. 2*)

L I S T A

conținuturilor pentru simularea evaluării naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a în anul școlar 2022—2023

DISCIPLINA	CONȚINUTURI
LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ	Pentru simularea probelor Evaluării Naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a, în anul școlar 2022 – 2023, este valabilă programa aprobată prin Ordinul ministrului educației nr. 4.730/2022, din care sunt exceptate următoarele conținuturi: Domeniul de conținut: Elemente de construcție a comunicării • construcții impersonale; construcții incidente; • realizări propoziționale ale unor funcții sintactice: circumstanțiala de loc, de timp, de mod, cauzala, finala. Domeniul de conținut: Elemente de interculturalitate • despre limba și cultura țărilor din vecinătatea României; limba română în Europa; comunitatea lingvistică a vorbitorilor de limbă română de pretutindeni; contacte culturale.
LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară	Pentru simularea probelor Evaluării Naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a, în anul școlar 2022 – 2023, este valabilă programa aprobată prin Ordinul ministrului educației nr. 4.730/2022, din care sunt exceptate următoarele conținuturi: Domeniul de conținut: Elemente de construcție a comunicării • exprimarea coordonatelor acțiunii – locuțiunea adverbială; • exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură – <i>aplicativ: interjecția predicativă.</i>

*) Anexa nr. 2 este reprodusă în facsimil.

Examenul național de bacalaureat 2014

PROGRAMA DE EXAMEN

PENTRU DISCIPLINA

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Filiera teoretică - profil umanist

Filiera vocațională - profil pedagogic

PROGRAMA DE EXAMEN PENTRU DISCIPLINA LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

I. STATUTUL DISCIPLINEI

Limba și literatura română are un statut important în structura examenului de bacalaureat, prin ponderea sa reflectată în prezența celor două forme obligatorii de evaluare a performanțelor: în competențele lingvistice de comunicare orală în limba română și în competențele generale și specifice formate pe durata învățământului secundar superior, liceal (proba scrisă), probă comună pentru toate filierele, profilurile și specializările.

Curriculumul liceal, care stabilește principiul studierii limbii și literaturii române din perspectivă comunicativ-funcțională, pune accent pe latura formativă a învățării, fiind centrat pe achiziționarea de competențe, fapt care a determinat precizarea, în programa de bacalaureat, a competențelor de evaluat și a conținuturilor din domeniile: A. literatura română, B. limbă și comunicare.

Proba scrisă vizează competențele de receptare și de producere a mesajelor scrise (inclusiv a unor mesaje care transpun în scris strategii și reguli de exprimare orală) și conținuturi asociate acestora, în conformitate cu programa școlară pentru disciplina limba și literatura română: filiera teoretică - profil uman, filiera vocațională - profil pedagogic. Structura subiectelor permite rezolvarea acestora în 3 ore și este în conformitate cu prezenta programă de examen.

Evaluarea competențelor lingvistice de comunicare orală în limba română se aplică în receptarea mesajelor orale și scrise și în producerea unor tipuri de discurs (descriptiv, informativ, narativ, argumentativ) exersate în cadrul învățământului liceal. Subiectele cuprind texte literare și nonliterare, la prima vedere, precum și itemii corespunzători evaluării competențelor specifice și a conținuturilor asociate din prezenta programă. Subiectele vor avea un grad de complexitate care să permită tratarea integrală a acestora în maximum 10 – 15 minute.

II. COMPETENȚE DE EVALUAT

Prin susținerea examenului de bacalaureat la această disciplină, elevul va trebui să facă dovada următoarelor competențe dobândite în ciclul inferior și în cel superior de liceu (clasele a IX-a – a XII-a), corelate cu anumite conținuturi parcurse în cele două cicluri liceale:

1. Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în diferite situații de comunicare

Competențe specifice	Conținuturi asociate
1.1. Utilizarea adecvată a strategiilor și a regulilor de exprimare orală în monolog și în dialog, în vederea realizării unei comunicări corecte, eficiente și personalizate, adaptate unor situații de	– reguli ale monologului (contactul vizual cu auditoriul; raportarea la reacțiile auditoriului și în condiții de examinare), tehnici de construire a monologului; tipuri de monolog: povestire/relatare orală, descriere orală, monolog informativ, monolog argumentativ, exprimarea orală a reacțiilor și a opiniilor privind texte literare și nonliterare, filme artistice și documentare, spectacole de teatru, expoziții de pictură etc.; adecvarea la situația de comunicare (auditoriu, context) și la scopul comunicării (informare, argumentare/persuasiune etc.)

comunicare diverse	– reguli și tehnici de construire a dialogului (atenția acordată partenerului, preluarea/redarea cuvântului la momentul oportun, dozarea participării la dialog etc.); tipuri: conversația, discuția argumentativă, interviul (interviul publicistic, interviul de angajare); adecvarea la situația de comunicare (partener, context etc.) și la scopul comunicării (informare, argumentare/persuasiune etc.); argumentare și contraargumentare în dialog – stilurile funcționale adecvate situației de comunicare – rolul elementelor verbale, paraverbale și nonverbale în comunicarea orală: privire, gestică, mimică, spațiul dintre persoanele care comunică, tonalitate, ritmul vorbirii etc.
1.2. Utilizarea adecvată a tehnicilor de redactare și a formelor exprimării scrise compatibile cu situația de comunicare în elaborarea unor texte diverse	–reguli generale în redactare (structurarea textului, adecvarea la cerința de redactare, adecvare stilistică, așezare în pagină, lizibilitate) –relatarea unei experiențe personale, descriere, povestire, argumentare, știri, anunțuri publicitare, corespondență privată și oficială; cerere, proces-verbal, curriculum vitae, scrisoare de intenție, scrisoarea în format electronic (e-mail) –exprimarea reacțiilor și a opiniilor față de texte literare (studiate sau la prima vedere) și nonliterare, argumentare, rezumat, caracterizare de personaj, analiză, comentariu, sinteză, paralelă, eseu structurat, eseu liber/nestructurat – norme citării – norme limbii literare la nivelurile: ortografic și de punctuație, morfosintactic, lexico-semantic, stilistico-textual
1.3. Identificarea particularităților și a funcțiilor stilistice ale limbii în receptarea diferitelor tipuri de mesaje/texte	– limbaj standard, limbaj literar, limbaj colocvial, limbaj popular, limbaj regional, limbaj arhaic; argou, jargon – expresivitatea în limbajul comun și în limbajul poetic
1.4. Receptarea adecvată a sensului/sensurilor unui mesaj transmis prin diferite tipuri de texte orale sau scrise	–texte literare (proză, poezie, dramaturgie); texte nonliterare, –memorialistice, epistolare, jurnalistice, juridic-administrative, științifice, argumentative, mesaje din domeniul audio-vizualului –sens denotativ și sensuri conotative – calitățile generale și particulare ale stilului: claritate, proprietate, concizie, precizie, puritate, corectitudine, variație stilistică, simetrie, naturalețe, cursivitate, eufonie – elemente care înlesnesc sau perturbă receptarea: canalul, codul, contextul – ficțiune, imaginație, invenție; realitate, adevăr –scopul comunicării: informare, delectare, divertisment etc. – reacțiile receptorului: cititor, ascultător
1.5. Utilizarea adecvată a achizițiilor lingvistice în producerea și în receptarea diverselor texte orale și scrise, cu explicarea rolului acestora în construirea mesajului	–componentele și funcțiile actului de comunicare – niveluri ale receptării și producerii textelor orale și scrise: fonetic, ortografic și de punctuație, morfosintactic, lexico-semantic, stilistico-textual, nonverbal și paraverbal – norme limbii literare la toate nivelurile: fonetic, ortoepic, ortografic și de punctuație, morfosintactic, lexico-semantic, stilistico-textual – tipuri textuale și structura acestora: narativ, descriptiv, informativ, argumentativ

	– discursul politic, discursul publicistic – rolul verbelor în narațiune; rolul adjectivelor în descriere – rolul formulelor de adresare, de inițiere, de menținere și de închidere a contactului verbal în monolog și în dialog
--	--

2. Utilizarea adecvată a strategiilor de comprehensiune și de interpretare, a modalităților de analiză tematică, structurală și stilistică în receptarea textelor literare și nonliterare

Competențe specifice	Conținuturi asociate
2.1. Identificarea temei și a modului de reflectare a acesteia în textele studiate sau în texte la prima vedere	– temă, motiv/motive identificat(e) în texte, viziune despre lume – genuri literare: epic, liric, dramatic – modul de reflectare a unei idei sau a unei teme în mai multe opere literare, aparținând unor genuri sau epoci diferite
2.2. Identificarea și analiza principalelor componente de structură, de compoziție și de limbaj specifice textului narativ	– particularități ale construcției subiectului în textele narative – particularități ale compoziției în textele narative: incipit, final, episoade/secvențe narative, tehnici narative – instanțele comunicării în textul narativ – construcția personajelor; modalități de caracterizare a personajului; tipuri de personaje – tipuri de perspectivă narativă – specii epice: basm cult, nuvelă, roman – registre stilistice, limbajul personajelor, limbajul naratorului – stilul direct, stilul indirect, stilul indirect liber
2.3. Identificarea și analiza principalelor componente de structură și de limbaj specifice textului dramatic	– particularități ale construcției subiectului în textul dramatic – particularități ale compoziției textului dramatic – modalități de caracterizare a personajelor – registre stilistice, limbajul personajelor, notațiile autorului – specii dramatice: comedia, drama – un text dramatic postbelic – creație dramatică și spectacol – cronica de spectacol
2.4. Identificarea și analiza elementelor de compoziție și de limbaj în textul poetic	– titlu, incipit, relații de opoziție și de simetrie, elemente de recurență: motiv poetic, leitmotiv, simbol central, idee poetică – sugestie și ambiguitate – imaginar poetic, figuri semantice (tropi); elemente de prozodie – poezie epică, poezie lirică – instanțele comunicării în textul poetic
2.5. Compararea unor viziuni despre lume, despre condiția umană sau despre artă reflectate în texte literare, nonliterare sau în alte arte	– viziune despre lume, teme și motive, concepții despre artă, sensuri multiple ale textelor literare – limbajul literaturii, limbajul cinematografic, limbajul picturii; limbajul muzicii (pentru proba orală)
2.6. Interpretarea textelor studiate sau la prima vedere prin prisma propriilor valori și a propriei experiențe de lectură	– lectură critică: elevii evaluează ceea ce au citit; lectură creativă: elevii extrapolează, caută interpretări personale, prin raportări la propria sensibilitate, experiență de viață și de lectură

3. Punerea în context a textelor studiate prin raportare la epocă sau la curente culturale/literare

Competențe specifice	Conținuturi asociate
3.1. Identificarea și explicarea relațiilor dintre operele literare și contextul cultural în care au apărut acestea	– trăsături ale curentelor culturale/literare reflectate în textele literare studiate sau în texte la prima vedere
3.2. Construirea unei viziuni de ansamblu asupra fenomenului cultural românesc, prin integrarea și relaționarea cunoștințelor asimilate	– fundamente ale culturii române (originile și evoluția limbii române – perioada veche (formarea conștiinței istorice) – curente culturale/literare în secolele XVII-XVIII: umanismul și iluminismul – perioada modernă: a. secolul al XIX-lea – începutul secolului al XX-lea (perioada pașoptistă; România, între Occident și Orient; criticismul junimist) b. curente culturale/literare în secolul al XIX-lea – începutul secolului al XX-lea (romantismul, realismul, simbolismul, prelungiri ale romantismului și clasicismului) c. perioada interbelică (orientări tematice în romanul interbelic, tipuri de roman: psihologic și al experienței; poezia interbelică, diversitate tematică, stilistică și de viziune; curente culturale/literare în perioada interbelică: modernism, tradiționalism; orientări avangardiste, identitate culturală în context european) d. perioada postbelică (tipuri de roman în perioada postbelică, un roman scris între 1960-1980, un roman scris după 1980; poezia în perioada postbelică; teatrul în perioada postbelică; curente culturale/literare: postmodernismul) – curente culturale/literare românești în context european

4. Argumentarea în scris și oral a unor opinii în diverse situații de comunicare

Competențe specifice	Conținuturi asociate
4.1. Identificarea structurilor argumentative în texte literare și nonliterare studiate sau la prima vedere	– construcția textului argumentativ; rolul conectorilor în argumentare, structuri și tehnici argumentative în texte literare și nonliterare, scrise sau orale – logica și coerența mesajului argumentativ
4.2. Argumentarea unui punct de vedere față de o problemă pusă în discuție	– verbe evaluative, adverbe de mod/predicative ca mărci ale subiectivității evaluative, cuvinte cu rol argumentativ, structuri sintactice în argumentare – construcția discursului argumentativ: structuri specifice, conectori, tehnici argumentative, eseul argumentativ
4.3. Compararea și evaluarea unor argumente diferite, pentru formularea unor judecăți proprii	– textul critic (recenzia, cronică literară, eseul, studiul critic) în raport cu textul discutat – interpretări și judecăți de valoare exprimate în critica și în istoria literară – eseul structurat, eseul liber

III. PRECIZĂRI PRIVIND CONȚINUTURILE PROGRAMEI

a. LITERATURĂ

Autori canonici:

- Mihai Eminescu
- Ion Creangă
- I.L. Caragiale
- Titu Maiorescu
- Ioan Slavici
- G. Bacovia
- Lucian Blaga
- Tudor Arghezi
- Ion Barbu
- Mihail Sadoveanu
- Liviu Rebreanu
- Camil Petrescu
- G. Călinescu
- E. Lovinescu
- Marin Preda
- Nichita Stănescu
- Marin Sorescu.

Notă. Conform programei școlare în vigoare, examenul de bacalaureat nu implică studiul monografic al scriitorilor canonici, ci studierea a cel puțin unui text din opera acestora. Textele literare la prima vedere pot aparține atât autorilor canonici, cât și altor autori studiați.

Pentru proba scrisă, elevii trebuie să studieze în mod aprofundat cel puțin numărul minim de texte prevăzute în programa școlară, aparținând autorilor canonici sau prozei narative, poeziei sau dramaturgiei românești despre care să poată **redacta** un eseu structurat, un eseu liber sau un eseu argumentativ, în care să aplice conceptele de istorie și teorie literară (perioade, curente literare/culturale, elemente de analiză tematică, structurală și stilistică) menționate în prezenta programă.

Tematica studiilor de caz și a dezbaterilor din programele școlare, regăsită în programa de examen, poate fi valorificată în cadrul probelor orale și scrise, prin solicitarea argumentării unor opinii sau judecăți de valoare pe marginea acestora.

b. LIMBĂ ȘI COMUNICARE

Conținuturile de mai jos vizează:

- aplicarea, în diverse situații de comunicare, a normelor ortografice, ortoepice, de punctuație, morfosintactice și folosirea adecvată a unităților lexico-semantice;
- aplicarea cunoștințelor de limbă, inclusiv a celor dobândite în ciclul gimnazial, în exprimarea corectă și în receptarea textelor studiate sau la prima vedere.

Niveluri de constituire a mesajului

Nivelul fonetic

- pronunții corecte/incorecte ale neologismelor; hiat, diftong, triftong; accentul
- cacofonia; hipercorectitudinea
- pronunțare/lectură nuanțată a enunțurilor (ton, pauză, intonație)

Nivelul lexico-semantic

- variante lexicale; câmpuri semantice
- erori semantice: pleonasmul, tautologia, confuzia paronimică
- derivate și compuse (prefixe, sufixe, prefixoide, sufixoide), schimbarea categoriei gramaticale
- relații semantice (polisemie; sinonimie, antonimie, omonimie)
- sensul corect al cuvintelor (în special al neologismelor)
- unități frazeologice (locuțiuni și expresii)
- câmpuri semantice și rolul acestora în interpretarea mesajelor scrise și orale
- sensul cuvintelor în context; sens denotativ și sens conotativ

Nivelul morfosintactic

- forme flexionare ale părților de vorbire (pluralul substantivelor, articularea substantivelor, forme cazuale; forme flexionare ale verbului; adjective fără grade de comparație; numere etc.); valori expresive ale părților de vorbire; mijloace lingvistice de realizare a subiectivității vorbitorului
- elemente de acord gramatical (între predicat și subiect – acordul logic, acordul prin atracție; acordul atributului cu partea de vorbire determinată)
- elemente de relație (prepoziții, conjuncții, pronume/adjective pronominale relative, adverbe relative)

Nivelul ortografic și de punctuație

- norme ortografice și de punctuație în constituirea mesajului scris (scrierea corectă a cuvintelor, scrierea cu majusculă, despărțirea cuvintelor în silabe, folosirea corectă a semnelor de ortografie și de punctuație)
- rolul semnelor ortografice și de punctuație în înțelegerea mesajelor scrise

Nivelul stilistico-textual

- registre stilistice (standard, colocvial, specializat etc.) adecvate situației de comunicare
- coerență și coeziune în exprimarea orală și scrisă
- tipuri de texte și structura acestora: narativ, descriptiv, informativ, argumentativ
- stiluri funcționale adecvate situației de comunicare
- limbaj standard, limbaj literar, limbaj colocvial, limbaj popular, limbaj regional, limbaj arhaic; argou, jargon
- stil direct, stil indirect, stil indirect liber
- rolul figurilor de stil și al procedeelor artistice în constituirea sensului
- rolul elementelor arhaice și regionale în receptarea mesajelor

NOTĂ: Programa de examen este realizată în conformitate cu prevederile programelor școlare în vigoare. Subiectele pentru examenul de bacalaureat 2014 se elaborează în baza prevederilor prezentei programe.

Conform Adreselor M.Ed.C. nr. 48.871/23 noiembrie 2005 și nr. 31.641/3 mai 2006, începând cu anul școlar 2006-2007, „respectarea normelor prevăzute în ediția a II-a a *Dictionarului ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române (DOOM²)* este obligatorie [...] la examenele de bacalaureat, în cadrul cărora elevii vor face dovada cunoașterii acestora, fiind evaluați ca atare“.

Examenul național de bacalaureat 2014

PROGRAMA DE EXAMEN

PENTRU DISCIPLINA

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Filiera teoretică - profil real

Filiera tehnologică - toate profilurile și specializările

Filiera vocațională - toate profilurile și specializările (cu excepția profilului pedagogic)

PROGRAMA DE EXAMEN PENTRU

DISCIPLINA LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

I. STATUTUL DISCIPLINEI

Limba și literatura română are un statut important în structura examenului de bacalaureat, prin ponderea sa reflectată în prezența celor două forme obligatorii de evaluare a performanțelor: în competențele lingvistice de comunicare orală în limba română și în competențele generale și specifice formate pe durata învățământului secundar superior, liceal (proba scrisă), probă comună pentru toate filierele, profilurile și specializările.

Curriculumul liceal, care stabilește principiul studierii limbii și literaturii române din perspectivă comunicativ-funcțională, pune accent pe latura formativă a învățării, fiind centrat pe achiziționarea de competențe, fapt care a determinat precizarea, în programa de bacalaureat, a competențelor de evaluat și a conținuturilor din domeniile: A. literatura română, B. limbă și comunicare.

Proba scrisă vizează competențele de receptare și de producere a mesajelor scrise (inclusiv a unor mesaje care transpun în scris strategii și reguli de exprimare orală) și conținuturi asociate acestora, în conformitate cu programa școlară pentru disciplina limba și literatura română: filiera teoretică – profil real, filiera tehnologică – toate profilurile și specializările, filiera vocațională – toate profilurile și specializările (cu excepția profilului pedagogic). Structura subiectelor permite rezolvarea acestora în 3 ore și este în conformitate cu prezenta programă de examen.

Evaluarea competențelor lingvistice de comunicare orală în limba română se aplică în receptarea mesajelor orale și scrise și în producerea unor tipuri de discurs (descriptiv, informativ, narativ, argumentativ) exersate în cadrul învățământului liceal. Subiectele cuprind texte literare și nonliterare, la prima vedere, precum și itemii corespunzători evaluării competențelor specifice și a conținuturilor asociate din prezenta programă. Subiectele vor avea un grad de complexitate care să permită tratarea integrală a acestora în maximum 10 – 15 minute.

II. COMPETENȚE DE EVALUAT

Prin susținerea examenului de bacalaureat la această disciplină, elevul va trebui să facă dovada următoarelor competențe dobândite în ciclul inferior și în cel superior de liceu (clasele a IX-a – a XII-a), corelate cu anumite conținuturi parcurse în cele două cicluri liceale:

1. Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în diferite situații de comunicare

Competențe specifice	Conținuturi asociate
1.1. Utilizarea adecvată a strategiilor și a regulilor de exprimare orală în monolog și în dialog, în vederea realizării unei comunicări corecte,	– reguli ale monologului (contactul vizual cu auditoriul; raportarea la reacțiile auditoriului și în condiții de examinare), tehnici de construire a monologului; tipuri de monolog: povestire/relatare orală, descriere orală, monolog informativ, monolog argumentativ, exprimarea orală a reacțiilor și a opiniilor privind texte literare și nonliterare, filme artistice și documentare, spectacole de teatru, expoziții de pictură etc.; adecvarea la situația

eficiente și personalizate, adaptate unor situații de comunicare diverse	de comunicare (auditoriu, context) și la scopul comunicării (informare, argumentare/persuasiune etc.) – reguli și tehnici de construire a dialogului (atenția acordată partenerului, preluarea/redarea cuvântului la momentul oportun, dozarea participării la dialog etc.); tipuri: conversația, discuția argumentativă, interviul (interviul publicistic, interviul de angajare); adecvarea la situația de comunicare (partener, context etc.) și la scopul comunicării (informare, argumentare/persuasiune etc.); argumentare și contraargumentare în dialog – stilurile funcționale adecvate situației de comunicare – rolul elementelor verbale, paraverbale și nonverbale în comunicarea orală: privire, gestică, mimică, spațiul dintre persoanele care comunică, tonalitate, ritmul vorbirii etc.
1.2. Utilizarea adecvată a tehnicilor de redactare și a formelor exprimării scrise compatibile cu situația de comunicare în elaborarea unor texte diverse	–reguli generale în redactare (structurarea textului, adecvarea la cerința de redactare, adecvare stilistică, așezare în pagină, lizibilitate) –relatarea unei experiențe personale, descriere, povestire, argumentare, știri, anunțuri publicitare, corespondență privată și oficială; cerere, proces-verbal, curriculum vitae, scrisoare de intenție, scrisoarea în format electronic (e-mail) –exprimarea reacțiilor și a opiniilor față de texte literare (studiate sau la prima vedere) și nonliterare, argumentare, rezumat, caracterizare de personaj, analiză, comentariu, sinteză, paralelă, eseu structurat, eseu liber/nestructurat – normele citării – normele limbii literare la nivelurile: ortografic și de punctuație, morfosintactic, lexico-semantic, stilistico-textual
1.3. Identificarea particularităților și a funcțiilor stilistice ale limbii în receptarea diferitelor tipuri de mesaje/texte	– limbaj standard, limbaj literar, limbaj colocvial, limbaj popular, limbaj regional, limbaj arhaic; argou, jargon – expresivitatea în limbajul comun și în limbajul poetic
1.4. Receptarea adecvată a sensului/sensurilor unui mesaj transmis prin diferite tipuri de texte orale sau scrise	–texte literare (proză, poezie, dramaturgie); texte nonliterare, memorialistice, epistolare, jurnalistice, juridic-administrative, științifice, argumentative, mesaje din domeniul audio-vizualului –sens denotativ și sensuri conotative – elemente care înlesnesc sau perturbă receptarea: canalul, codul, contextul –ficțiune, imaginație, invenție; realitate, adevăr –scopul comunicării: informare, delectare, divertisment etc. – reacțiile receptorului: cititor, ascultător
1.5. Utilizarea adecvată a achizițiilor lingvistice în producerea și în receptarea diverselor texte orale și scrise, cu explicarea rolului acestora în construirea mesajului	– componentele și funcțiile actului de comunicare – niveluri ale receptării și producerii textelor orale și scrise: fonetic, ortografic și de punctuație, morfosintactic, lexico-semantic, stilistico-textual, nonverbal și paraverbal – normele limbii literare la toate nivelurile: fonetic, ortoepic, ortografic și de punctuație, morfosintactic, lexico-semantic, stilistico-textual – tipuri textuale și structura acestora: narativ, descriptiv, informativ, argumentativ – discursul politic, discursul publicistic

	– rolul verbelor în narațiune; rolul adjectivelor în descriere – rolul formulelor de adresare, de inițiere, de menținere și de închidere a contactului verbal în monolog și în dialog
--	--

2. Utilizarea adecvată a strategiilor de comprehensiune și de interpretare, a modalităților de analiză tematică, structurală și stilistică în receptarea textelor literare și nonliterare

Competențe specifice	Conținuturi asociate
2.1. Identificarea temei și a modului de reflectare a acesteia în textele studiate sau în texte la prima vedere	– temă, motiv/motive identificat(e) în texte, viziune despre lume – genuri literare: epic, liric, dramatic – modul de reflectare a unei idei sau a unei teme în mai multe opere literare, aparținând unor genuri sau epoci diferite
2.2. Identificarea și analiza principalelor componente de structură, de compoziție și de limbaj specifice textului narativ	– particularități ale construcției subiectului în textele narative – particularități ale compoziției în textele narative: incipit, final, episoade/secvențe narative, tehnici narative – instanțele comunicării în textul narativ – construcția personajelor; modalități de caracterizare a personajului; tipuri de personaje – tipuri de perspectivă narativă – specii epice: basm cult, nuvelă, roman – registre stilistice, limbajul personajelor, limbajul naratorului – stilul direct, stilul indirect, stilul indirect liber
2.3. Identificarea și analiza principalelor componente de structură și de limbaj specifice textului dramatic	– particularități ale construcției subiectului în textul dramatic – particularități ale compoziției textului dramatic – modalități de caracterizare a personajelor – registre stilistice, limbajul personajelor, notațiile autorului – specii dramatice: comedia – un text dramatic postbelic – creație dramatică și spectacol – cronica de spectacol
2.4. Identificarea și analiza elementelor de compoziție și de limbaj în textul poetic	– titlu, incipit, relații de opoziție și de simetrie, elemente de recurență: motiv poetic, leitmotiv, simbol central, idee poetică – sugestie și ambiguitate – imaginar poetic, figuri semantice (tropi); elemente de prozodie – poezie epică, poezie lirică – instanțele comunicării în textul poetic
2.5. Compararea unor viziuni despre lume, despre condiția umană sau despre artă reflectate în texte literare, nonliterare sau în alte arte	– viziune despre lume, teme și motive, concepții despre artă, sensuri multiple ale textelor literare – limbajul literaturii, limbajul cinematografic, limbajul picturii; limbajul muzicii (pentru proba orală)
2.6. Interpretarea textelor studiate sau la prima vedere prin prisma propriilor valori și a propriei experiențe de lectură	– lectură critică: elevii evaluează ceea ce au citit; lectură creativă: elevii extrapolează, caută interpretări personale, prin raportări la propria sensibilitate, experiență de viață și de lectură

3. Punerea în context a textelor studiate prin raportare la epocă sau la curente

culturale/literare

Competențe specifice	Conținuturi asociate
3.1. Identificarea și explicarea relațiilor dintre operele literare și contextul cultural în care au apărut acestea	– trăsături ale curentelor culturale/literare reflectate în textele literare studiate sau în texte la prima vedere
3.2. Construirea unei viziuni de ansamblu asupra fenomenului cultural românesc, prin integrarea și relaționarea cunoștințelor asimilate	– curente culturale/literare în secolele XVII-XVIII: umanismul și iluminismul – perioada modernă: a. secolul al XIX-lea – începutul secolului al XX-lea (perioada pașoptistă; criticismul junimist) b. curente culturale/literare în secolul al XIX-lea – începutul secolului al XX-lea (romantismul, realismul, simbolismul) c. perioada interbelică (orientări tematice în romanul interbelic, tipuri de roman: psihologic și al experienței; poezia interbelică, diversitate tematică, stilistică și de viziune; curente culturale/literare în perioada interbelică: modernism, tradiționalism; identitate culturală în context european) d. perioada postbelică (romanul postbelic, poezia în perioada postbelică, teatrul în perioada postbelică; curente culturale/literare: postmodernismul)

4. Argumentarea în scris și oral a unor opinii în diverse situații de comunicare

Competențe specifice	Conținuturi asociate
4.1. Identificarea structurilor argumentative în texte literare și nonliterare studiate sau la prima vedere	– construcția textului argumentativ; rolul conectorilor în argumentare, structuri și tehnici argumentative în texte literare și nonliterare, scrise sau orale – logica și coerența mesajului argumentativ
4.2. Argumentarea unui punct de vedere față de o problemă pusă în discuție	– verbe evaluative, adverbe de mod/predicative ca mărci ale subiectivității evaluative, cuvinte cu rol argumentativ, structuri sintactice în argumentare – construcția discursului argumentativ: structuri specifice, conectori, tehnici argumentative, eseul argumentativ
4.3. Compararea și evaluarea unor argumente diferite, pentru formularea unor judecăți proprii	– interpretări și judecăți de valoare exprimate în critica și în istoria literară – eseul structurat, eseul liber

PRECIZĂRI PRIVIND CONȚINUTURILE PROGRAMEI

a. LITERATURĂ

Autori canonici:

- Mihai Eminescu
- Ion Creangă
- I.L. Caragiale
- Titu Maiorescu
- Ioan Slavici
- G. Bacovia
- Lucian Blaga
- Tudor Arghezi
- Ion Barbu
- Mihail Sadoveanu
- Liviu Rebreanu
- Camil Petrescu
- G. Călinescu
- E. Lovinescu
- Marin Preda
- Nichita Stănescu
- Marin Sorescu.

Notă. Conform programei școlare în vigoare, examenul de bacalaureat nu implică studiul monografic al scriitorilor canonici, ci studierea a cel puțin unui text din opera acestora. Textele literare la prima vedere pot aparține atât autorilor canonici, cât și altor autori studiați.

Pentru proba scrisă, elevii trebuie să studieze în mod aprofundat cel puțin numărul minim de texte prevăzute în programa școlară, aparținând autorilor canonici sau prozei narative, poeziei sau dramaturgiei românești despre care să poată **redacta** un eseu structurat, un eseu liber sau un eseu argumentativ, în care să aplice conceptele de istorie și teorie literară (perioade, curente literare/culturale, elemente de analiză tematică, structurală și stilistică) menționate în prezenta programă.

Tematica studiilor de caz și a dezbaterilor din programele școlare, regăsită în programa de examen, poate fi valorificată în cadrul probelor orale și scrise, prin solicitarea argumentării unor opinii sau judecăți de valoare pe marginea acestora.

b. LIMBĂ ȘI COMUNICARE

Conținuturile de mai jos vizează:

- aplicarea, în diverse situații de comunicare, a normelor ortografice, ortoepice, de punctuație, morfosintactice și folosirea adecvată a unităților lexico-semantice;
- aplicarea cunoștințelor de limbă, inclusiv a celor dobândite în ciclul gimnazial, în exprimarea corectă și în receptarea textelor studiate sau la prima vedere.

Niveluri de constituire a mesajului

Nivelul fonetic

- pronunții corecte/incorecte ale neologismelor; hiat, diftong, triftong; accentul
- cacofonia; hipercorectitudinea
- pronunțare/lectura nuanțată a enunțurilor (ton, pauză, intonație)

Nivelul lexico-semantic

- variante lexicale; câmpuri semantice
- erori semantice: pleonasmul, tautologia, confuzia paronimică
- derivate și compuse (prefixe, sufixe, prefixoide, sufixoide), schimbarea categoriei gramaticale
- relații semantice (polisemie; sinonimie, antonimie, omonimie)
- sensul corect al cuvintelor (în special al neologismelor)
- unități frazeologice (locuțiuni și expresii)
- câmpuri semantice și rolul acestora în interpretarea mesajelor scrise și orale
- sensul cuvintelor în context; sens denotativ și sens conotativ

Nivelul morfosintactic

- forme flexionare ale părților de vorbire (pluralul substantivelor, articularea substantivelor, forme cazuale; forme flexionare ale verbului; adjective fără grade de comparație; numere etc.); valori expresive ale părților de vorbire; mijloace lingvistice de realizare a subiectivității vorbitorului
- elemente de acord gramatical (între predicat și subiect – acordul logic, acordul prin atracție; acordul atributului cu partea de vorbire determinată)
- elemente de relație (prepoziții, conjuncții, pronume/adjective pronominale relative, adverbe relative)

Nivelul ortografic și de punctuație

- norme ortografice și de punctuație în constituirea mesajului scris (scrierea corectă a cuvintelor, scrierea cu majusculă, despărțirea cuvintelor în silabe, folosirea corectă a semnelor de ortografie și de punctuație)
- rolul semnelor ortografice și de punctuație în înțelegerea mesajelor scrise

Nivelul stilistico-textual

- registre stilistice (standard, colocvial, specializat etc.) adecvate situației de comunicare
- coerență și coeziune în exprimarea orală și scrisă
- tipuri de texte și structura acestora: narativ, descriptiv, informativ, argumentativ
- stiluri funcționale adecvate situației de comunicare
- limbaj standard, limbaj literar, limbaj colocvial, limbaj popular, limbaj regional, limbaj arhaic; argou, jargon
- stil direct, stil indirect, stil indirect liber
- rolul figurilor de stil și al procedeelor artistice în constituirea sensului
- rolul elementelor arhaice și regionale în receptarea mesajelor

NOTĂ: Programa de examen este realizată în conformitate cu prevederile programelor școlare în vigoare. Subiectele pentru examenul de bacalaureat 2014 se elaborează în baza prevederilor prezentei programe.

Conform Adreselor M.Ed.C. nr. 48.871/23 noiembrie 2005 și nr. 31.641/3 mai 2006, începând cu anul școlar 2006-2007, „respectarea normelor prevăzute în ediția a II-a a *Dicționarului ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române (DOOM²)* este obligatorie [...] la examenele de bacalaureat, în cadrul cărora elevii vor face dovada cunoașterii acestora, fiind evaluați ca atare“.

LISTA

conținuturilor pentru simularea probelor scrise ale examenului național de bacalaureat în anul școlar 2022—2023

DISCIPLINA	CONȚINUTURI
LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ	Pentru simularea probelor scrise ale examenului național de bacalaureat, în anul școlar 2022-2023, este valabilă programa aprobată prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 4.923/2013.

SUGESTII DE REZOLVARE A SUBIECTELOR

EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI A VIII-A

Subiectul al II-lea

1. Mesajul unui text liric

- Nu trebuie alcătuit sub forma unui text argumentativ;
- Trebuie să țină cont de cele patru repere:
 - a) Precizarea mesajului textului (identificarea ideii de ansamblu din text care are legătură cu viața, înțelegerea sensului ascuns al cuvintelor) și tema poeziei;
 - b) Precizarea și prezentarea a două elemente componente ale peisajului;
 - c) Numirea și interpretarea a două figuri de stil diferite;
 - d) Menționarea unei emoții/a unui sentiment transmis și justificarea alegerii.

2. Rezumatul

Elevii trebuie:

- Să citească textul cu mare atenție;
- Să noteze pe ciornă ideile principale;
- Să dezvolte ideile principale și să construiască rezumatul;
- Să identifice subiectul (băiatul/fata, numele personajului) și ce face acesta;
- Să folosească prezentul și perfectul compus;
- Să utilizeze doar persoana a III-a;
- Să respecte ordinea cronologică a evenimentelor.

Elevii nu trebuie:

- Să ofere detalii;
- Să caracterizeze personajele;
- Să folosească arhaisme, regionalisme, ci formele lor literare;
- Să formuleze introducere și nici încheiere;
- Să dea citate;
- Să folosească substantive în vocativ;
- Să utilizeze gerunziul și infinitivul, pot fi înlocuite cu cele două timpuri verbale menționate;
- Să folosească verbele „a zice”, „a spune”.

3. Jurnalul

- În partea dreaptă, sus, data;
- În mijlocul foii, formula: „Dragă jurnalule,”;
- Enunțul din introducere ar trebui să ilustreze relația de apropiere dintre elevi și jurnal (relatează evenimentele în ordinea cronologică);
- Să respecte firul narativ ca la narațiune, introducând secvențele cerute;
- Încheierea trebuie să ilustreze legătura apropiată;
- În partea dreaptă jos, formula de încheiere „Confidentul tău...”.

4. Scrisoarea

- În partea dreaptă, sus, data și localitatea;
- În mijlocul foii formula de adresare: „Dragii mei.../Draga mea.../Dragă...,” etc.;
- Enunțul din introducere ar trebui să ilustreze relația de apropiere dintre elevi și persoana căreia îi scrie (relatează evenimentele în ordinea cronologică);
- O propoziție de încheiere/Concluzia;
- În partea dreaptă, jos, formula de încheiere: „Cu drag, ...”
- Să nu uite să țină cont de numele, data, localitatea etc. cerute.

5. E-mailul

- De la: maria@yahoo.com;
- Către: ioana@yahoo.com;
- Subiectul:;
- Dragă;
- Relatarea evenimentelor (se respectă tiparul narativ);
- La final, în partea dreaptă („Te salut, .../Cu respect, ...”).

BACALAUREAT

Subiectul al II-lea

TIPURI DE CERINȚE:

1. Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, **perspectiva narativă** din fragmentul de mai jos.
2. Comentează, în minimum 50 de cuvinte, textul de mai jos, evidențiind **relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice**.
3. Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, **rolul notațiilor autorului** în fragmentul de mai jos.
4. Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, **două modalități de caracterizare a personajului dintr-un text dramatic**, identificate în fragmentul dat.
5. Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, **două modalități de caracterizare a personajului**, identificate în fragmentul dat.

AȘTEPTĂRI ȘI CONDIȚIONĂRI:

- Elevii nu sunt obligați să alcătuiască răspunsul sub forma unui text argumentativ, ci să prezinte/să comenteze.
- Nr. minim de cuvinte cerut este 50!
- Elevii trebuie să opereze cu concepte precum: perspectivă narativă, ideea poetică, mijloace artistice, notațiile autorului, modalități de caracterizare.

1. **Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, perspectiva narativă din fragmentul de mai jos.**

AȘTEPTĂRI:

- Identificarea persoanei verbelor și pronomelor!

A. Dacă sunt verbe la persoana a III-a, atunci perspectiva narativă este obiectivă:

- ✓ Precizarea tipului: perspectivă narativă obiectivă – 2 p.
- ✓ Evidențierea perspectivei narative indicate – 4 p.

Exemple:

- omnisciența narativă – naratorul este heterodiegetic (omniscient, omniprezent), obiectiv, neutru, detașat, impersonal, neimplicat, creditabil, știe mai mult decât știu personajele, știe ce fac, ce gândesc, ce simt personajele și le trasează destinul + exemple din text: ce simt, ce gândesc personajele.
- relatarea la persoana a III-a + exemple din text de verbe și pronume la persoana a III-a.

B. Dacă sunt verbe la persoana I, atunci perspectiva narativă este subiectivă

- Precizarea tipului: perspectivă narativă subiectivă – 2 p.
- Evidențierea perspectivei narative indicate – 4 p.

Exemple:

- naratorul este și personaj – naratorul este autodiegetic, subiectiv, implicat, necreditabil, știe tot atât cât știe și personajul + exemple din text
- naratorul apelează la dialog, monolog interior, autointrospecție, autoanaliza, introspecția stărilor sufletești, flashback, retrospecție, observație atentă și profundă a conștiinței personajelor + exemple din text.
- sunt prezentate trăirile interioare: frământările, chinurile, zbuciumul din conștiința personajelor, stări de confuzie, nedumeriri + exemple din text.
- relatarea este la persoana I + exemple din text de verbe și pronume la persoana I.
- punctele de suspensie pot fi considerate mărci ale subiectivității care întrețin ambiguitatea textului.

2. Comentează, în minimum 50 de cuvinte, textul de mai jos, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

Ideea poetică:

- ✓ Reprezintă ideea în jurul căreia este realizată poezia/strofa.
- ✓ La ce anume se referă poetul.
- ✓ Ce anume dorește să transmită/să illustreze poetul: o opinie, o părere, un gând, o convingere etc.

Mijloacele artistice:

- ✓ se referă la *cum* și *prin ce* anume transmite poetul ideea
- ✓ cuprind totalitatea elementelor ce ar putea accentua starea, de a înfrumuseța, de a da o notă aparte poeziei precum:
 - figuri de stil: epitete, metafore, comparații, personificări, enumerații, repetiții etc.
 - imagini artistice: vizuale, auditive, olfactive, dinamice

Pe scurt: ideea poetică – ce transmite, mijloacele artistice – cum transmite.

Legătura/Relația dintre cele două: ideile poetice sunt exprimate prin intermediul mijloacelor artistice.

AȘTEPTĂRI:

- ✓ Comentarea adecvată și nuanțată, prin evidențierea relației dintre ideea poetică și mijloacele artistice – 6 puncte.

Exemple:

- ✓ Să înțeleagă ce anume dorește autorul să exprime: gânduri, idei, trăiri.
- ✓ Să identifice tema poeziei – de obicei apar următoarele teme: iubirea/dragostea, natura, timpul/trecerea ireversibilă a timpului, moartea, viața, universul, cunoașterea etc. (Dacă nu reușesc să identifice tema la prima citire, se pot uita după cuvinte care apar în text din același câmp lexical/semantic, care să îi conducă spre temă.).
- ✓ Să observe care e atmosfera generală: liniște, zbucium etc.
- ✓ Să identifice sentimentele pe care vrea eul liric să le transmită: bucurie, tristețe, melancolie, admirație, dor, jale, încântare, uimire, dragoste, mulțumire, supărare, confuzie etc.
- ✓ Enunțarea ideii poetice/mesajului operei lirice se realizează subiectiv, după ce cititorul a trecut prin filtrul personal semnificațiile mijloacelor artistice întrebuintate, a realizat legături între ideile și sentimentele transmise de eul liric din textul suport.
- ✓ Să identifice mijloacele artistice: figuri de stil și imagini artistice.
- ✓ Să realizeze o paralelă între ideea principală și mijloacele artistice care sporesc expresivitatea poeziei. (Cu alte cuvinte, ce vrea autorul să illustreze prin acele figuri de stil?/ Ce înțeleg elevii că vrea să spună?).

Opțional:

- ✓ Ar mai putea să explice și titlul poeziei, mai ales că se află în strânsă legătură cu ideea poetică și îi ajută să o identifice.
- ✓ Ar putea să observe și ce lirism se manifestă în poezie (subiectiv sau obiectiv).

3. Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, rolul notațiilor autorului în fragmentul de mai jos.

AȘTEPTĂRI:

- prezentare adecvată și nuanțată, prin evidențierea rolului notațiilor autorului – 6 puncte

Exemple:

- ✓ **caracterizează personajele** (fizic și/sau moral)/contribuie la construcția personajelor, dezvăluindu-le trăirile, stările sufletești, oferind informații despre vestimentație, statutul personajelor, relațiile dintre personaje.
- ✓ **precizează unele detalii scenografice/elemente de decor** (mobilă, ferestre, uși etc.), **muzică și lumini:** de obicei, acestea sunt prezentate la începutul piesei de teatru sau la începutul actelor.
- ✓ **precizează coordonatele temporale sau spațiale/fixează locul și timpul desfășurării acțiunii.**
- ✓ **dă informații despre:** mișcarea scenică, mimică, gesturi, limbajul personajelor, intonație, ritm al vorbirii, direcție a adresării.
- ✓ **oferă detalii cu privire la segmentarea specifică textului dramatic** (De exemplu: „ACTUL I, SCENA I”).

- ✓ **plasează numele personajelor înaintea replicii** (De exemplu: „RUXANDRA (se întrerupe): Poftim?”).
- ✓ **oferă precizări privind statutul personajelor în lista plasată la începutul operei.**
- ✓ **ghidează/orientează jocul actorilor, fiind indici comportamentali și gestuali.**
- ✓ **ajută regizorul să pună piesa în scenă/contribuie la jocul regizoral.**
- ✓ **facilitează înțelegerea textului de către cititor/lector și îl ajută să-și imagineze/reprezinte lumea ilustrată în piesă.**

4. Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, două modalități de caracterizare a personajului dintr-un text dramatic, identificate în fragmentul dat.

AȘTEPTĂRI:

- Precizarea a două modalități de caracterizare: 1p + 1p = 2p.
- Prezentarea fiecărei modalități de caracterizare: 2p + 2p = 4p.
- ✓ **Caracterizare directă:**
 - Autor/dramaturg – prin didascalii
 - Autocaracterizare
 - Alte personaje
- ✓ **Caracterizare indirectă:**
 - Limbaj – principala modalitate de caracterizare pentru că modul de expunere specific textului dramatic este dialogul sau monologul
 - Comportament/fapte, gesturi, mimică
 - Vestimentație
 - Mediu, decor
 - Nume
 - Relațiile cu alte personaje

5. Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, două modalități de caracterizare a personajului, identificate în fragmentul dat.

AȘTEPTĂRI:

- Precizarea a două modalități de caracterizare: 1p + 1p = 2p.
- Prezentarea fiecărei modalități de caracterizare: 2p + 2p = 4p.
- ✓ **Caracterizare directă:**
 - Narator
 - Autocaracterizare
 - Alte personaje
- ✓ **Caracterizare indirectă:**
 - Comportament/fapte
 - Limbaj
 - Vestimentație
 - Mediu
 - Nume
 - Relația cu alte personaje

REDACTARE: 4 puncte

- utilizarea limbii literare – 1 punct;
- logica înlănțuirii ideilor – 1 punct;
- ortografia – 1 punct (0–1 greșeli ortografice – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte);
- punctuația – 1 punct (0–1 greșeli de punctuație – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte)

Condiționări:

- În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

➤ **APLICAȚII:**

TESTUL 7 DE ANTRENAMENT – Ministerul Educației, 2020

Subiectul al II-lea

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, două modalități de caracterizare a personajului dintr-un text dramatic, identificate în fragmentul dat.

CORINA (*într-o rochie caldă de casă. Ștefan în pantaloni gri, pulover albastru, cu mâneci lungi și închis la gât. Ținuta lor arată o dimineață rece de munte. Corina, pe terasă, în stânga, pe un șezlong, aproape paralel cu rampa, privește afară, spre culise, într-un fel de reverie atentă ca și cum ar urmări ceva foarte important, ce se petrece acolo. În hol, comod instalat într-unul din fotoliile albe de nuiel, Ștefan citește o carte. La ridicarea cortinei, o clipă de tăcere prelungește această situație, care durează probabil mai de demult*): Încă una...

ȘTEFAN: Ai spus ceva?

CORINA: A mai căzut încă una. E a șaptesprezecea. Ieri au fost unsprezece. Alaltăieri cinci.

ȘTEFAN: Vrei să le numeri pe toate?

CORINA: Aș vrea! Sunt așa de multe, că mi-ar trebui o eternitate... Ștefan!

ȘTEFAN (*fără să-și întrerupă lectura*): Daa...

CORINA: Pot să spun o prostie?

ȘTEFAN: Te rog. Nu te jena.

CORINA: Eu până acum nu văzusem niciodată cum cade o frunză. Credeam că se rupe și cade.

ȘTEFAN: Ai intuiții miraculoase, Corina. Închipuiește-ți că într-adevăr asta e singura metodă a frunzelor de a cădea: se rup și cad. Mă epatezi.

CORINA: Și tu mă epatezi, dragul meu. Prin ignoranță. Nu știi, nu bănuiești câte gesturi mărunte sunt într-o cădere de frunză... (*Tăcere.*) Optsprezece...

Mihail Sebastian, *Jocul de-a vacanța*

EXEMPLU DE RĂSPUNS (1):

Fragmentul – suport face parte din opera dramatică *Jocul de-a vacanța*, Mihail Sebastian exprimându-și viziunea, sentimentele și concepțiile prin intermediul personajelor (Corina și Ștefan) și al acțiunii desfășurate într-o „dimineață rece de munte”.

Cele două personaje sunt surprinse în preocupările lor: Corina urmărește căderea frunzelor ca pe un spectacol plin de expresie, iar Ștefan citește, cufundat în mirajul ficțiunii. Dialogul, sau mai bine zis încercarea de a dialoga, se construiește între cei doi în jurul felului în care cad frunzele.

Corina apare **caracterizată direct, prin aspectele vestimentare** prezentate în ampla didascalie de la începutul textului: Corina - „într-o rochie caldă de casă”.

Secvența „privește afară, spre culise, într-un fel de reverie atentă”, o **caracterizează indirect, prin comportament**, pe Corina ca fiind o persoană sensibilă, capabilă de visare, nostalgică. Personajul feminin are puterea de a admira căderea frunzelor, de a se lăsa purtată de frumusețea acestui „spectacol” al naturii: „Eu până acum nu văzusem niciodată cum cade o frunză. Credeam că se rupe și cade.”, „Sunt așa de multe, că mi-ar trebui o eternitate... Ștefan!” Prin **caracterizare indirectă, din limbaj**, rezultă faptul că personajul feminin este o fină observatoare a naturii.

În încheiere, putem preciza faptul că personajul feminin este artista, capabilă de a contempla căderea frunzelor, unică în viziunea ei.

EXEMPLU DE RĂSPUNS (2):

Fragmentul – suport face parte din opera dramatică *Jocul de-a vacanța*, Mihail Sebastian exprimându-și viziunea, sentimentele și concepțiile prin intermediul personajelor (Corina și Ștefan) și al acțiunii desfășurate într-o „dimineață rece de munte”.

Cele două personaje sunt surprinse în preocupările lor: Corina urmărește căderea frunzelor ca pe un spectacol plin de expresie, iar Ștefan citește, cufundat în mirajul ficțiunii. Dialogul, sau mai bine zis încercarea de a dialoga, se construiește între cei doi în jurul felului în care cad frunzele.

Ștefan apare **caracterizat direct, prin aspectele vestimentare** prezentate în ampla didascalie de la începutul textului: Ștefan – „pantaloni gri, pulover albastru, cu mâneci lungi și închis la gât”. Ștefan este personajul masculin profund implicat în actul de lectură, fire intelectuală, cu judecăți directe, spirit pragmatic. Preocupările sale pentru lectură reies din cele două didascalii, prin **caracterizare directă**: cea de la începutul fragmentului „Ștefan citește o carte” și cea de la mijlocul fragmentului „fără să-și întrerupă lectura”. Prin **caracterizare indirectă, prin limbaj**, răspunsul dat Corinei îi asociază caracterului său notele ușor ironice: „Ai intuiții miraculoase, Corina. Închipuiește-ți că într-adevăr asta e singura metodă a frunzelor de a cădea: se rup și cad. Mă epatezi.”

Prin **caracterizare directă, făcută de alte personaje**, Corina îl consideră pe Ștefan ignorant, neezitând să-i răspundă în aceeași tonalitate, ba chiar folosind cuvintele lui: „Și tu mă epatezi, dragul meu. Prin ignoranță. Nu știi, nu bănuiești câte gesturi mărunte sunt într-o cădere de frunză... Optsprezece...”.

În încheiere, putem preciza faptul că personajul masculin este „rațiunea”, văzând în același fenomen un proces natural fizic cu nimic ieșit din comun.

REZOLVĂRI INTEGRALE – MODELE SUBIECTE

**EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU
ABSOLVENȚII CLASEI A VIII-A**

**ȘI
BACALAUREAT**

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI a VIII-a
Anul școlar 2022 – 2023
Limba și literatura română
(Rezolvare integrală a modelului postat de Ministerul Educației)

Subiectul I

A.

1. Două insecte identificate în textul 1 sunt: „fluture”, „albină”.

2. d

3. d

4. d

5.

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Odată cu lăsarea întinericului, natura încremenește.		X
Florile și fluturii sunt albaștri.	X	
Iarba de lângă izvor este acoperită de zăpadă.		X

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
În expedițiile din munții Făgăraș, Alexandru N. Stermin dormea în hamac.		X
Roberto îl învață pe exploratorul român cum să procedeze în cazul în care se pierde în junglă.	X	
Zgomotele din junglă îi sunt familiare lui Alexandru N. Stermin.		X

6. Măsura este de șaisprezece silabe, iar rima este împerecheată.

7. Un element de conținut comun celor două texte este cuvântul-cheie „pădurea”. În textul literar, pădurea este înfățișată ca un spațiu magic, plin de viață, colorat, înmiresmat, după cum se observă în versurile: „Mii de fluturi mici, albaștri, mii de roiuri de albine/Curg în râuri sclipitoare peste flori de miere pline”. În al doilea text, pădurea este un spațiu real, primejdios. Aici omul este un intrus, de aceea e firesc să se teamă, dar, în același timp, se simte dator să îl ocrotească: „M-a oprit când am vrut să lovesc trunchiul – un copac subțire într-o junglă în care există miliarde de alți copaci. Nutrea un sentiment de responsabilitate...”.

8. Consider că fiecare copac înseamnă o șansă în plus la o viață sănătoasă. Protejându-l, salvăm natura și pe noi înșine. Spun aceasta pentru că oamenii, animalele, plantele trăiesc într-un sistem care are miliarde de legături. Ele nu se văd, dar fiecare dezechilibru afectează, în timp, binele planetei. Dacă înțelegem importanța copacului pentru natură, vom realiza rolul fiecăruia dintre noi pentru o existență sănătoasă. În textul 2, Roberto îi oferă o lecție de viață lui Alexandru Stermin. Atenționarea sa cu privire la moartea copacului cioplit este o dovadă de responsabilitate și de înțelepciune.

9. Fragmentul din „Călătorie în jurul omului” de Alexandru N. Stermin poate fi asociat cu „Mica Robinson” de Nicolae Batzaria, întrucât valoarea morală comună este curajul.

În primul text, autorul își dovedește curajul printr-o călătorie în jungla amazoniană. Prima noapte petrecută aici este cea mai grea, dar o depășește prin voință, bucurându-se de spectacolul naturii.

În al doilea text, Mariana, o fetiță de unsprezece ani, supraviețuiește unui naufragiu, apoi înfruntă greutățile vieții pe o insulă nelocuită. O secvență importantă este aceea în care găsește soluții imediate pentru adăpost și hrană. Ea rămâne, astfel, în viață.

B.

1. c

2. b

3. c

4. b

5. Te simțezi atât de bine și de bucuros că ești acolo, încât parcă uitaseși complet de noaptea prin care abia trecuseși.

6. Nu ai admirat vreodată frumusețile junglei. Tricoul este albastru.

7. Propozițiile subordonate sunt: „când am vrut” – propoziție subordonată circumstanțială de timp; „să lovesc trunchiul – un copac subțire într-o junglă” – propoziție subordonată completivă directă; „în care există miliarde de alți copaci” – propoziție subordonată atributivă.

8. Formele corecte ale cuvintelor scrise între paranteze sunt: au uitat, aceea, zimbri, ai, căror, copii.

Subiectul al II-lea

Fragmentul din opera literară „Călin (file din poveste)”, de Mihai Eminescu, înfățișează o descriere literară a naturii, față de care vocea ficțională își exprimă uimirea și admirația.

Tema textului liric este natura, iar mesajul transmis cu ajutorul mijloacelor artistice este că un peisaj splendid nu poate decât să vrăjească privitorul, care are impresia că pătrunde într-o lume feerică, de basm.

Elementele care compun cadrul natural, luna, pădurea/codrul, apele, fac parte din două planuri distincte. Pe de o parte, identificăm, în tabloul al VII-lea, o descriere a pădurii din anotimpul toamna. Prin epitetul antepus „Sură-i sara cea de toamnă” care intră în relație cu personificarea „pădurea lin suspină” și epitetul personificator „singuratic izvoare”, se creează contextul. Este vorba despre un spațiu magic care se pregătește pentru iarna cumplită ce stă să vină. Pe de altă parte, avem surprinderea, în tabloul al VIII-lea, să constatăm că pătrunderea înspre miezul „codrilor de aramă” nu ne conduce spre o lume a răcelii și a fricii, ci spre un tărâm văratic („umplu aerul văratic”), în care viața palpită. Observăm, în aceste versuri, o diversitate cromatică atractivă, de la arămiul frunzelor care vesteau trecerea spre iarnă, la albul pădurii de mesteceni („de departe vezi albind”), care oferă o protecție magică a vieții din interiorul codrului de basm. Aici, în bătaia lunii, „iarba pare de omăt” (imagine vizuală), iar văzduhul miroase a tămâie (imaginea olfactivă „în văzduhul tămâiet”), trimițându-ne cu gândul că lumea nu este reală, ci magică. Avem senzația că am ieșit din pădurea de toamnă și am coborât spre o lume în care

timpul are altă curgere. Epitetul metaforic „pădurii de argint”, împreună cu hiperbola „mii de fluturi mici, albaștri, mii de roiuri de albine” și metafora „cuiabar rotind de ape” creionează atmosfera de basm, în care gândul se poate materializa. În acest sens, putem înțelege că albul pădurii, al ierbii ar putea fi sclipirea unei oglinzi-portal spre o altă lume, precum o călătorie spre mijlocul pământului.

Toată această expunere creează o emoție puternică. La fel cum vocea lirică simte uimire și admirație, la fel simt și eu în fața unui peisaj de o frumusețe inegalabilă, în care imaginile vizuale, cele auditive și cele olfactive se nasc împreună și transmit ideea că există o magie pe care privitorul trebuie să învețe să o simtă.

În concluzie, textul descriptiv dat înfățișează o lume magică, a visării, în care imposibilul devine posibil.

BACALAUREAT
Anul școlar 2022 – 2023
Limba și literatura română
(Rezolvare integrală a modelului propus de prof. dr. Carmen Oltean - Ghid)

Subiectul I

A.

1. Sensul din text al secvenței *înăbușirea rebeliunii legionare* este înfrângerea, lichidarea rebeliunii.

2. Arșavir Acterian a îngropat într-un cufăr metalic caietele surorii sale, pentru a le proteja în perioada celei de a doua detenții, între anii 1959–1964.

3. O dovadă a afecțiunii dintre cei doi frați este, pe de o parte, lupta lui Arșavir de a proteja de confiscare caietele surorii sale, în ciuda persecuțiilor suportate, dar mai ales grija arătată în timpul bolii necruțătoare a acesteia, așa cum reiese din text: *Țin minte că Arșavir mi-a arătat niște pete ruginii – urme din lupta lui anxioasă și disperată de a salva caietele Jurnalului lui Jeni după moartea care o luase prematur, în 1958, cu un an înainte ca el să fie închis din nou. (Și-a îngrijit sora, de-a lungul bolii necruțătoare, cu un devotament unic și o suferință re trăită în paginile propriului jurnal).*

4. Motivul pentru care *Jurnalul unei fete greu de mulțumit* este comparat cu *Jurnalul* lui Mihail Sebastian se referă la valoarea memorialistică și de istorie culturală a acestuia. Doina Uricariu apreciază ambele Jurnale, care au o valoare unică în domeniul literaturii de frontieră, atât prin capacitatea acestora de a radiografia o epocă, cât și de a reflecta personalitatea excepțională și mărturisirea despre sine a fiecărui diarist. Ea consideră că *Jeni Acterian și Mihail Sebastian sunt, în domeniul literaturii de frontieră, asemeni capului și pajurei unei medalii de valoare unică. N-am spus monedă, ci medalie.*

5. O trăsătură morală a lui Arșavir Acterian, așa cum reiese din textul dat, este dragostea pentru sora sa, Jeni, dar, în special, tenacitatea cu care se luptă pentru a proteja moștenirea spirituală a familiei sale. În ciuda unei istorii crude pe care individul nu o poate schimba, Arșavir Acterian își dedică toată energia păstrării acestei moșteniri. În ciuda celor trei detenții și a necesității de a ascunde caietele în locuri cu totul neașteptate, tenacitatea fratelui a învins, iar *Jurnalul unei fete greu de mulțumit* a văzut lumina tiparului.

B.

Problema pusă în discuție se referă la posibilitatea ca teroarea istoriei să afecteze relațiile de familie. În opinia mea, istoria ne poate rezerva surprize neplăcute oricând, lucru demonstrat, din păcate, de evoluția ultimilor ani. Ne naștem, trăim și dispărem, ca niște *muști de-o zi, pe-o lume mică de se măsură cu cotul* (M. Eminescu), existența noastră fiind atât de fragilă și de perisabilă. Siguranța și ocrotirea ni le găsim doar în familie sau credință, ca singurele refugii în fața singurătății ființei umane, atunci când istoria o ia razna.

În primul rând, există epoci istorice în care evenimentele scapă de sub control și intră sub zodia intoleranței, de orice fel ar fi ea: socială, religioasă, etnică. În acest caz nefericit, în care ideologiile condamnă la dispariție comunități întregi care au nenorocul de a fi luate în vizor, oamenii sunt obligați pentru a supraviețui să își găsească refugiul în singurul mediu care le mai conferă o vremelnică, dar reală protecție, familia. Legăturile de familie, de sânge,

nu pot fi rupte de nimic, pentru că ele pornesc din rădăcini adânci, din iubire, iar încrederea pe care o au membrii unei familii unii în alții nu se compară cu nimic altceva. De exemplu, în textul dat, Arșavir Acterian face aproape imposibilul pentru a-și proteja familia, sora, dar și cele mai prețioase documente -mărturii ale unei existențe excepționale - în ciuda vicisitudinilor unor vremuri marcate de teroare totalitaristă, legionară, respectiv comunistă. În ciuda detențiilor repetate, el reușește să păstreze caietele surorii lui, chiar dacă e nevoit să le îngroape o perioadă. Devotamentul său este demonstrat, de asemenea, în episodul bolii lui Jeni, pe care o îngrijește până în ultimele ei clipe.

În al doilea rând, legăturile de familie se păstrează, chiar dacă evenimente precum războaiele sau totalitarismele de orice fel îi îndepărtează pe membrii unei familii, aruncându-i departe unii de ceilalți. Deși în perioada comunistă, pușcăriile au fost pline de oameni condamnați pentru delict de opinie, ținuti în condiții pentru noi astăzi greu de imaginat, cei care au supraviețuit au făcut-o păstrându-și libertatea de conștiință și speranța că îi vor revedea pe cei dragi. Unii ar putea spune că există numeroase cazuri de trădări care vin din partea celor apropiați, în care nefericita victimă și-a pus omeneste și orbește setea de afecțiune și încrederea, dar majoritatea acestor trădări nu vin din partea familiei, ci din partea „prietenilor”. De exemplu, una dintre cele mai cunoscute mărturii literare în acest sens este *Jurnalul fericirii*, de N. Steinhardt, în care regăsim atât experiența trădării apropiaților, cât și relațiile de familie păstrate în ciuda experienței carcerale. Un alt exemplu ar putea fi cel atât de aproape de noi, al războiului care a trimis departe de casele lor milioane de oameni, obligându-i să trăiască cu gândul la cei dragi de acasă, aflați în pericol.

Așadar, în ciuda iluziilor noastre deșarte, suntem captivi în burta unei istorii capricioase și periculoase, din care nu avem de multe ori vreo posibilitate de scăpare. Ne rămâne însă refugiul familiei, singura matrice în care ne putem echilibra și regăsi pe noi înșine.

Subiectul al II-lea

Indicațiile scenice constituie o caracteristică esențială a genului dramatic, fiind singurele intervenții directe ale autorului în textul dramatic. Ele oferă îndrumări esențiale pentru transpunerea textului în spectacol, sprijinind jocul actorilor, oferind informații cu privire la decor, fundal sonor, vestimentația personajelor, statutul acestora, timp și spațiu etc.

În fragmentul prezentat, selectat din opera *O noapte furtunoasă*, de I.L.Caragiale, indicațiile scenice au rolul de a oferi succint detalii privind elemente nonverbale, precum: limbajul trupului, gesticulația, mimica, mersul. De exemplu, personajul Rică „(*intră, se oprește pe prag, vede pe Veta în spate,...*), *pune mâna la inimă și înaintează în vârful degetelor până la spatele scaunului ei; cade în genunchi sau întorcându-se în genunchi spre partea unde a fugit ea, se târăște un pas în genunchi.*)”.

Totodată, indicațiile scenice surprind elemente paraverbale care fac referire și la manifestările involuntare ale unor emoții, ale unor stări de spirit: tremurul vocii, râsul, bâlbâiala, oftatul, geamătul, mormăiala ezitantă, suspinele, tusea, plânsul în timpul vorbirii, văicărelile, ridicarea vocii, țipătul. De exemplu, Rică „(*răsuflă din adânc*)” făcându-și curaj să vorbească, iar Veta se sperie de prezența necunoscutului „(*dă un țipăt, se scoală și fuge în partea cealaltă a scenii, făcându-și cruce și scuiându-și în sân*)”.

În concluzie, în acest fragment dramatic, prin intermediul notațiilor scenice, autorul reușește să ghideze jocul personajelor și să le caracterizeze.

Subiectul al III-lea

Potrivit lui Eugen Lovinescu, în polemica interbelică privitoare la roman, anunțată de nuvele precum „Zestrea”, „Rușinea”, „Răfuiala” sau „Proștii”, apariția romanului „Ion” de Liviu Rebreanu, în anul 1920, „rezolvă o problemă și curmă o controversă”. În acest context, Liviu Rebreanu reia tema țăranului român într-o manieră modernă, propunând un roman considerat de critica vremii drept „cea mai puternică creație obiectivă din literatura română” (Eugen Lovinescu). Țăranul este privit în mijlocul frământărilor sale pentru obținerea pământului, fiind determinat social și economic să-și depășească condiția prin împlinirea poftelor de pământ.

„Ion” este un roman realist de tip obiectiv, social și doric, aparținând curentului realist. Opera lui Liviu Rebreanu este un roman social întrucât dezbată viața citadină a unei comunități. Apartenența la tipul de creație realist-obiectivă se oglindește în specificul perspectivei narative: relatarea la persoana a III-a, de către un narator omniscient și omniprezent. „Divinitate centrală a unui sistem teocentric” (Nicolae Manolescu) naratorul este detașat, obiectiv, creează senzația plenară a vieții prin veridicitate și verosimilitate și cunoaște de la început sfârșitul fiecărui personaj, a destinului din care acesta nu poate evada. La Liviu Rebreanu, lumea există și atât. Înfruntând cu mult curaj „urâtul și dezgustătorul” (Tudor Vianu), realismul lui Liviu Rebreanu are pe alocuri accente ale naturalismului rus și francez, țăranii săi aparținând mai mult lumii patriarhale a lui Émile Zola, decât din cea a lui Balzac.

Titlul romanului desemnează destinul individual al țăranului român în lupta pentru dobândirea pământului. Autorul însuși mărturisește că „deși anodin, titlul mi s-a părut semnificativ”. Tema centrală, patima pentru pământ a unui țăran și consecințele ei tragice, este dublată de tema iubirii și a familiei. Problematika pământului se dezvoltă într-o monografie a satului transilvănean de la începutul secolului al XX-lea.

Relația incipit-final susține specificul realist-obiectiv al operei. Romanul începe cu descrierea drumului către satul Pripas, la care se ajunge prin „șoseaua ce vine de la Cârlibaba”, întovărășind Someșul până la Cluj, din care se desprinde „un drum alb mai sus de Armadia” și după ce lasă Jidovița în urmă „drumul urcă întâi anevoie, ca să dea buzna în Pripasul pitit într-o scrântitură de coline”. La intrarea în sat, „te întâmpină o cruce strâmbă pe care e răstignit un Hristos cu fața spălată de ploi”. Prezența acestei cruci este premonitoare, semn al omniscienței auctoriale. Imaginea drumului este reluată simbolic în desfășurarea acțiunii, în scena licitației la care se vindeau mobilele învățătorului, sugerând destul tragic al lui Ion și Anei, precum și viața tensionată și necazurile celorlalte personaje: Titu, Zaharia Herdelea, Ioan Belciug, Vasile Baciuc, George Bulbuc. La sfârșitul romanului, drumul iese „bătătorit” din sat, „câțiva oameni au murit, alții le-au luat locul”, și se pierde în „șoseaua cea mare și fără început”. Roman sferic, cu structură echilibrată, „Ion” începe și se termină cu aceeași metaforă a vieții.

Viziunea realistă a autorului se răsfrânge în construcția acțiunii. Pe scurt, povestea are la bază dorința unui țăran sărac, dar harnic, de a-și depăși condiția și de a-și satisface setea de pământ, pentru că „toată istețimea lui nu plătește o ceapă degerată, dacă n-are și el

pământ mult, mult...". Ascultând glasul acestei dorințe primordiale, el seduce o fată bogată, pe care nu o iubește, silind pe tatăl acesteia, Vasile Baci, să permită căsătoria lor. Punctul de plecare este biografic. Rodovica, fata unui țăran înstărit din satul Prislop, satul părinților autorului, se lasă sedusă de cel mai nevrednic fecior al satului. Personajul central este, de asemenea, inspirat de o figură reală, un țăran sărac, cu nume omonim, dar harnic, pe care autorul l-a întâlnit. Ion devine un personaj complex prin faptul că nu se limitează la satisfacția primei sale pasiuni. Își dorește, cu aceeași înrâncenare, satisfacerea glasului iubirii, din nou o imposibilitate, deoarece Florica, prima sa iubire, este acum căsătorită cu George Bulbuc. În încercarea de a se împotrivi destinului său, de a stabili o ordine proprie, subordonată ambiției și dorințelor sale, Ion încalcă legi nescrise. Determinând moartea Anei, care, conștientă că este înșelată, se spânzură, a copilului său Petrișor prin neglijență, revoltându-se împotriva binefăcătorului său, învățătorul Herdelea, comițând adulter, Ion suportă în final pedeapsa cruderelor legi ale vieții. Nu întâmplător este ucis cu o sapă, unealtă legată de pământul care îl supune pentru ultima oară. Pământurile lui Vasile Baci ajung ale bisericii. Povestea învățătorului Herdelea, în plan secundar, lupta acestuia cu autoritățile austro-ungare, dar și Dumitru Moarcăș, George Bulbuc, Florica sau alții completează imaginea vieții, ilustrând desfășurarea ei multiplă, multidirecțională și intercondiționată.

Personajul principal, Ion, este exponent al țăranului român și al iubirii sale pentru pământ. Ion este un personaj rotund, cu însușiri contradictorii, oscilând și evoluând între cele două mari pasiuni ale sale. Ion este ilustrativ pentru clasa țăranului sărac și însetat de pământ: „Toți flăcăii din sat sunt varietăți de Ion” (George Călinescu). Tipic prin legătura cu pământul, Ion este, în schimb, atipic prin mijloacele folosite pentru a intra în posesia acestuia. Realizat prin tehnica basoreliefului, personajul își dezvăluie trăsăturile tridimensionale, surprins în diferite unghiuri și în diferite lumini, convingând prin impresia de zugrăvire completă și veridică.

Ion se organizează în jurul unei trăsături dominante: instinctul posesiunii. Procesele sale interioare sunt ușor de urmărit și se oglindesc în acte concrete. Intelligent, harnic, brutal, impulsiv, cinic, considerat de unii critici erou stendhalian, cu voință puternică, de alții o brută, „căreia șiretenia îi ține loc de deșteptăciune” (George Călinescu), personajul poate avea, în final, statutul moral formulat de criticul Nicolae Manolescu: „Ion trăiește în preistoria moralei, într-un paradis foarte crud, el e așa zicând bruta ingenuă”, care acționează sub impulsul necesității ca acoperire morală. De asemenea, având în vedere voința de a-și subordona destinul propriilor ambiții, supraaprecierea în lupta cu forțe mai mari decât ale sale, Ion este, în același timp, un personaj tragic, justificând prin finalul său definiția romanului realist ca „Istorie a unui eșec”.

Ion este caracterizat direct, atât de către narator: „iute și harnic, ca mă-sa”, „munca îi era dragă, oricât ar fi fost de grea, ca o râvnă ispititoare”, cât și de alte personaje, în diferite momente ale acțiunii: Maria Herdelea îl consideră un „e băiat cumsecade, e muncitor, e harnic, e săritor, e isteț”, iar preotul Belciug îl privește drept un „stricat și-un bătauș și-un om de nimic”. Autocaracterizarea evidențiază frământările sufletești prin monologul interior: „Aș fi o nătăfleată să dau cu piciorul norocului pentru niște vorbe...”.

Caracterizarea indirectă se realizează, de asemenea, folosind resurse multiple. Prin limbaj, personajul dovedește abilitate de adaptare și de a-i folosi pe ceilalți pentru a obține ceea ce și dorește, astfel, își nuanțează limbajul în funcție de interlocutor, folosind registre diferite: este respectuos cu învățătorul Herdelea, ironic cu Vasile Baci, agresiv cu cei care îi amenință scopurile. Gesturile și mimica îi trădează intențiile: „avea ceva straniu în privire, parcă nedumerire și un vicleșug neprefăcut”. Comportamentul scoate în evidență trăsături variate precum hărnicia, puterea voinței, dar și lăcomia, brutalitatea sau lipsa de considerație. Prin relația cu alte personaje îi influențează, mai mult sau mai puțin, pe toți cei cu care intră în contact, dovedind statutul său de personaj central.

Un prim episod ilustrativ pentru construcția personajului este scena horei. În proza lui Liviu Rebreanu apare de la început stratificarea socială cu ierarhiile sale clar definite. Țăranii prezenți la hora de duminică sunt organizați în grupuri distincte, conform normelor mentalității colective. În această ierarhie, Ion are o poziție hibridă. Respectat ca lider al flăcăilor neînsurați datorită calităților și autorității de care dă dovadă, Ion este desființat prin apelativele folosite de Vasile Baci: „sărântoc, hoț și tâlhar” care scot la iveală latura sa vulnerabilă: lipsa pământului, implicit sărăcia. Din cauza mândriei rănite, cu rădăcini adânci în frustrarea sufletului țărănesc lipsit de obiectul existenței sale, se declanșează latențe obscure ale comportamentului său. Deși nu prezintă antecedentele unui suflet odios, Ion cade într-o demență a deziluziei. Setea de răzbunare se îndreaptă împotriva lui George Bulbuc, într-o scenă sângeroasă, dar și în înnoirea hotărârii de a-și duce la îndeplinire planul de a se însoți cu Ana și cu pământurile acesteia. În slujba atingerii acestui scop, scena horei prezintă un întreg spectru al metodelor mai mult sau mai puțin disimulate folosite de personaj.

O a doua secvență semnificativă pentru construcția personajului apare în capitolul „Sărutarea”. Ea ilustrează patima țăranului văduvit prin naștere de obiectul existenței sale. Ion primește legal pământurile lui Vasile Baci. E primăvară și merge prima oară să le vadă, pentru că „dragostea lui avea nevoie de inima moșiei”. Pământul, personaj stihial, are în sine o uriașă „anima”. În mijlocul delniței, Ion îl sărută „cu voluptate”, „și-n sărutarea aceasta grăbită simți un fior rece, amețitor”. Împlinit, personajul își vede puterile hiperbolizate: „Se vedea acum mare și puternic, ca un uriaș din basme”, iar personajul htonic zace, în sfârșit, la picioarele lui, învins.

Așadar, Ion este un personaj memorabil, ipostază a omului teluric, învins de orgoliul sub impulsul căruia se angrenează în lupte pe care nu le poate susține psihologic și moral. Sfârșitul personajului este o urmare a acțiunilor sale directe, căci Ion îi furnizează inexplicabil lui George direcția loviturilor în întuneric. Astfel, luând forma destinului, Ion se autopedepsește. Conform concluziei finale a naratorului: „Câțiva oameni au murit, alții le-au luat locul...”, viața va repeta, poate într-o altă formă, destinul lui Ion, în curgerea ei ciclică.

MODELE DE SUBIECTE ȘI BAREME PENTRU

EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU

ABSOLVENȚII CLASEI A VIII-A

ȘI

BACALAUREAT

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Prezenta lucrare conține _____ pagini

**EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU
ABSOLVENȚII CLASEI a VIII-a**

Anul școlar 2022 – 2023

Limba și literatura română

Modelul 1

Numele:.....

Inițiala prenumelui tatălui:

Prenumele:.....

Școala de proveniență:

Centrul de examen:

Localitatea:.....

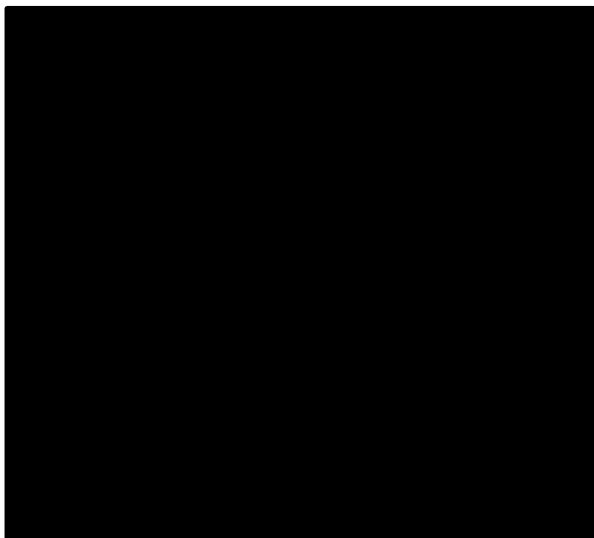
Județul:

Nume și prenume asistent	Semnătura

A	COMISIA DE EVALUARE	NOTA (CIFRE ȘI LITERE)	NUMELE ȘI PRENUMELE PROFESORULUI	SEMNĂTURA
	EVALUATOR I			
	EVALUATOR II			
	EVALUATOR III			
	EVALUATOR IV			
	NOTA FINALĂ			

B	COMISIA DE EVALUARE	NOTA (CIFRE ȘI LITERE)	NUMELE ȘI PRENUMELE PROFESORULUI	SEMNĂTURA
	EVALUATOR I			
	EVALUATOR II			
	EVALUATOR III			
	EVALUATOR IV			
	NOTA FINALĂ			

C	COMISIA DE EVALUARE	NOTA (CIFRE ȘI LITERE)	NUMELE ȘI PRENUMELE PROFESORULUI	SEMNĂTURA
	EVALUATOR I			
	EVALUATOR II			
	EVALUATOR III			
	EVALUATOR IV			
	NOTA FINALĂ			

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de două ore.

SUBIECTUL I

(70 de puncte)

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a răspunde la cerințele formulate.

Textul 1

Prietenie extremă! Câteva nopți mi-am imaginat cum străbat și eu străzile, cum intru în magazine, în biblioteci. Iar alături de mine, era mereu el, singurul lângă care mi-ar fi plăcut să trăiesc până la capătul vieții. Mai mult, nu o mai puteam suporta pe Vio care pălăvrăgea mult, Năsosu mi se părea necioplit, iar de ceilalți mă răcisem, deși multă vreme fuseseră singurii mei prieteni.

Când Cati a trecut să ne vadă, am anunțat-o că am o dorință.

— Aș vrea, i-am spus eu, să mă mut din locul acesta.

Cati mă privea nedumerită, cu fața ei de gogoasă.

— Unde să te muți? s-a mirat ea, locul ăsta e cel mai bun pentru tine. Cred că-ți dai seama că au fost luate toate măsurile ca să te simți bine.

Asta era culmea! Ea știa mai bine ca mine care-mi era locul! Mă cuprinsese indignarea și probabil că mă roșisem până-n urechi. Totuși n-am îndrăznit să insist. Mai mult chiar, am schimbat vorba:

— Ai putea să-mi aduci o carte?

— Bineînțeles. Ce carte vrei, Sisinel?

— *Singur pe lume*.

— Să nu-mi spui că te simți singur! Uite – o ai aici pe Vio și pe ceilalți. Toți ați evoluat foarte bine.

Ca să nu mai vorbim de priveliște! Ce frumos se vede orașul și cât de lin curge râul!

Într-adevăr, nu mă puteam plânge. Îmi făcea bine să simt în nări curenții apei și căldurile mълului.

Câteva zile mai târziu mi-a adus cartea. Citeam și, pe măsură ce curgea subiectul, după ce-l îndrăgisem pe Rémi și plânsesem odată cu el, l-am auzit pe Platanos:

— Ei? Cum ți se pare romanul?

— Sufletețel mi se pare simpatic, am încercat eu.

— Asta-i tot ce-mi poți spune? Hai, *prietene*, poți mai mult!

Eram fătăcit. Mă numise pe mine, care tremuram lângă Vio, înfiorată de răsuflările râului, pe mine cel priponit în mocirlă, el, marele Platanos, mă numise *prietenul* lui.

Nu puteam să rămân indiferent, mi se părea nedemn să nu răspund cu aceeași monedă.

Doina Ruști, *Platanos*

Textul 2

Prin definiție, prietenii sunt rare și, prin urmare, prețioase. Dar să nu ne imaginăm ca „înainte” ar fi fost mai numeroase, mai ușor de realizat decât astăzi. Prietenii au fost întotdeauna numărați pe degetele unei mâini. Prin urmare, este recomandabil să nu pierdeți timpul. Primele prietenii (uneori singurele) se fac pe băncile școlii, liceului sau facultatii. Și se pare că este cu atât mai dificil să-ti faci noi prieteni cu cât înaintezi în vârstă. Mediul profesional modern este un loc al competitivității, nu al prieteniei. Prin urmare, prietenia este mai rară în societățile noastre unde alergăm în toate părțile. Rămân activitățile sportive și recreative, pentru a face uneori întâlniri frumoase. În rest, e vorba de noroc: „pentru că era el, pentru că eram eu”, a spus Montaigne despre prietenul său La Boétie. Un lucru este cert: căutarea frenetică a performanței, oboseala, programul încărcat, sunt obstacole pe drumul către „construirea prieteniei”. Și aveți grijă la „prietenii falși”: când un școlar vorbește despre „prietenii” săi, el vorbește de obicei despre amicii săi. În ceea ce privește prietenii de pe facebook, știm despre ce este vorba: ei sunt adesea doar spoiala prieteniei.

Rețelele sociale, care pot fi foarte utile, de exemplu, în educație – ele au permis învățământul la distanță în timpul izolării – se dovedesc a fi „închisori” puternice în multe alte domenii. Schimbul digital este în primul rând o întâlnire cu sine, o căutare a identității personale. Celălalt doar te face să exiști, el este martorul vieții tale. Cei mai tineri excelează astfel în imaginație pentru a atrage atenția.

Am intrat în noua eră a de-materializării, sinonim cu dezumanizarea. Relațiile noastre devin tehnice. Nimeni la celălalt capăt al firului – dealtfel, nu mai există fir! Trebuie să completăm „formulare online”. Cu alte cuvinte, omul dispare din orizontul zilnic.

Rețelele sociale în sine participă la un proces de dez-emoționalizare. Anonimatul a deschis ușa neprietenilor.

www.smartradio.ro

A. Scrie răspunsul pentru cerințele de mai jos cu privire la textele date.

1. Notează, din textul 1, numele cărții pe care o cere Sisinel.

2 puncte

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

Prietenii lui Sisinel sunt

- a) Cati și Năsos.
- b) Remi și Cati.
- c) Năsos și Vio.
- d) Vio și Remi.

Răspunsul corect:

☐

2 puncte

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

Îți faci prieteni mai ușor

- a) cu cât înaintezi în vârstă.
- b) pe băncile școlii.
- c) pe rețelele de socializare.
- d) în parc.

Răspunsul corect:

☐

2 puncte

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

Întâmplările din textul dat sunt relatate la

- a) persoana a III-a, singular.
- b) persoana a II-a, plural.
- c) persoana I, singular.
- d) persoana I, plural.

Răspunsul corect:

2 puncte

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte. **6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Năsosu pălăvrăgea mult.		
Cati avea față de gogoasă.		
Remi este personajul din <i>Singur pe lume</i> .		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Anonimatul a deschis ușa prietenilor.		
Montaigne și La Boétie sunt prieteni.		
Prietenii de pe facebook sunt prieteni adevărați.		

6. Prezintă, în două-trei enunțuri, o trăsătură a textului narativ, ilustrând-o cu o secvență. **6 puncte**

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

8. Crezi că oamenii ar trebui să aibă o atitudine empatică față de ființele din jurul lor. Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 1. **6 puncte**

6 puncte

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

9. Asociază fragmentul din „Platanos” de Doina Ruști cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare morală/culturală comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

6 puncte

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

B. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect:

Sunt despărțite corect ambele cuvinte din seria:

- a) prie-te-nul, a-pro-pi-e.
- b) pri-e-te-nul, a-pro-pi-e.
- c) prie-te-nul, a-pro-pie.
- d) pri-e-te-nul, a-pro-pie.

Răspunsul corect:

2 puncte

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect:

Seria care conține doar diftongi sunt:

- a) „prietenie”, „privea”.
- b) „eu”, „privirea”.
- c) „puteam”, „mei”.
- d) „mei”, „evoluat”.

Răspunsul corect:

2 puncte

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect:

Cuvântul subliniat din enunțurile *Nu o mai puteam suporta pe Vio și În mai organizăm o excursie* este:

- a) polisemantic.
- b) omonim.
- c) antonim.
- d) paronim.

Răspunsul corect:

2 puncte

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect:

Antonimele potrivite pentru cuvintele subliniate în secvența: *Ulița mea e pașnică, tăcută.* sunt:

- a) liniștită, silențioasă.
- b) agitată, zgomotoasă.
- c) războinică, morocănoasă.
- d) potolită, guralivă.

Răspunsul corect:

2 puncte

5. Notează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate din secvența următoare: *Cred că-ți dai seama că au fost luate toate măsurile ca să te simți bine.*

6 puncte

6. Alcătuieste o propoziție negativă, în care substantivul cu funcție sintactică de subiect din enunțul *Prietenii sunt rare și, prin urmare, prețioase.* să fie nume predicativ. **6 puncte**

7. Precizează tipul de raport sintactic din fraza *Nu puteam să rămân indiferent* și precizează prin ce se realizează. **6 puncte**

8. Rescrie următorul mesaj, corectând greșelile de orice natură! **6 puncte**

Iel a reușit în viața s-a din cauza educații care a primito în copilărie.

SUBIECTUL AL II-LEA

(20 de puncte)

Redactează o scrisoare, de cel puțin 150 de cuvinte, în care să-i prezinți unui prieten/unei prietene planurile tale de viitor. Este necesar să folosești o secvență narativă și una descriptivă, de minimum 30 de cuvinte fiecare. Nu vei folosi niciun nume. Data redactării scrisorii este 10 februarie 2023.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- conținutul compunerii – 12 puncte
- redactarea compunerii – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudine gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; respectarea normelor de ortografie – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitate – 1 punct).

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

This image shows a single page of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI A VIII-A
Anul școlar 2022 – 2023
Limba și literatura română
BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE
Modelul 1

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Punctajul total este de 100 de puncte. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.

SUBIECTUL I

(70 de puncte)

A.

1. Scrierea corectă a cărții: *Singur pe lume*. **2 puncte**
2. Scrierea literei corespunzătoare răspunsului corect: c **2 puncte**
3. Scrierea literei corespunzătoare răspunsului corect: b **2 puncte**
4. Scrierea literei corespunzătoare răspunsului corect: c **2 puncte**
5. Câte 1 punct pentru fiecare răspuns corect; notarea a două variante de răspuns pentru un enunț – 0 puncte **6 x 1 punct = 6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Năsosu pălăvrăgea mult.		X
Cati avea față de gogoasă.	X	
Remi este personajul din <i>Singur pe lume</i> .	X	

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Anonimatul a deschis ușa prietenilor.		X
Montaigne și La Boétie sunt prieteni.	X	
Prietenii de pe facebook sunt prieteni adevărați.		X

- 6.** Prezentarea unei trăsături a textului narativ (de exemplu: *prezența personajelor care participă la acțiune, prezența unui narator/tip de narator etc*) **6 puncte**
- menționarea unei trăsături - 2 puncte;
 - ilustrarea trăsăturii cu o secvență din text - 2 puncte;
 - formularea răspunsului în enunțuri - 1 punct;
 - respectarea normelor de ortografie și de punctuație (0 – 1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) - 1 punct.

Notă! Nu este obligatorie citarea în valorificarea secvențelor.

- 7.** Prezentarea unui element comun celor două texte (de exemplu: *prietenia, primul text prezintă prietenia dintre personajul-narator, Vio și Năsosu, impasul pe care au reușit să îl depășească; al doilea text, elementele/principiile care stau la baza unei relații de prietenii etc.*) **6 puncte**
- precizarea unui element de conținut comun – 2 puncte
 - câte 1 punct pentru prezentarea elementului de conținut comun din fiecare text (prezentare adecvată prin valorificarea unui element de conținut din fiecare text – 1 punct; încercare de prezentare – 0 puncte) – 2 x 1 punct = 2 puncte
 - respectarea normelor de ortografie și de punctuație (0 – 1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) – 1 punct
 - încadrarea în numărul de cuvinte indicat – 1 punct

8. Motivarea răspunsului la întrebarea dată

6 puncte

- menționarea răspunsului la întrebarea dată – 1 punct
- motivarea răspunsului menționat (motivare adecvată și nuanțată, valorificând textul indicat – 3 puncte; motivare adecvată și schematică, prin citarea unei secvențe din textul indicat – 2 puncte; încercare de motivare, lipsa de valorificare a textului indicat – 1 punct; lipsa motivării – 0 puncte) – 3 puncte
- respectarea normelor de ortografie și de punctuație (0 – 1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) – 1 punct
- încadrarea în numărul de cuvinte indicat – 1 punct

Notă! Nu este obligatorie citarea în valorificarea secvențelor. Nu este necesară formularea unei concluzii sau utilizarea conectorilor de tipul „în primul rând”, „în al doilea rând” etc.

9. Asocierea fragmentului din „Platanos” de Doina Ruști cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prin prezentarea unei valori culturale comune (de exemplu: *prietenia* etc)

6 puncte

- identificarea unei valori culturale în textul dat – 1 punct
- precizarea unui alt text literar asociat fragmentului din „Platanos” de Doina Ruști, menționând titlul și autorul – 1 punct
- câte 1 punct pentru prezentarea valorii identificate prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text (adecvat – 1 punct; încercare de prezentare – 0 puncte) – 2 x 1 punct = 2 puncte
- respectarea normelor de ortografie și de punctuație (0 – 1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) – 1 punct
- respectarea numărului de cuvinte indicat – 1 punct

Notă! Nu este obligatorie citarea în valorificarea secvențelor.

B.

1. Scrierea literei corespunzătoare răspunsului corect: b

2 puncte

2. Scrierea literei corespunzătoare răspunsului corect: c

2 puncte

3. Scrierea literei corespunzătoare răspunsului corect: b

2 puncte

4. Scrierea literei corespunzătoare răspunsului corect: b

2 puncte

5. – câte 3 puncte pentru notarea corectă a valorii morfologice (luate - adjectiv provenit din verb la participiu; toate - adjectiv pronominal nehotărât)

2 x 3 puncte = 6 puncte

6. Alcătuirea unei propoziții negative, în care substantivul cu funcție sintactică de subiect din enunțul dat să fie nume predicativ (de exemplu: *prieteniiile – subiect; Acestea nu sunt prieteniiile adevărate.*)

6 puncte

- identificarea substantivului cu funcție sintactică de subiect – 1 punct
- respectarea tipului de propoziție cerut – 2 puncte
- alcătuirea propoziției în care substantivul identificat să fie nume predicativ – 2 puncte
- corectitudinea logică și gramaticală a propoziției – 1 punct

7. – precizarea raportului sintactic 3 puncte (de exemplu: *raport de subordonare*);

- precizarea elementului de legătură 3 puncte (de exemplu: *conjunția subordonatoare să*).

6 puncte

8. Rescrierea enunțului dat, corectând greșelile de orice natură (*El a reușit în viața sa datorită educației pe care a primit-o în copilărie.*) – 0 greșeli – 6 puncte; 1 greșeală – 5 puncte; 2 greșeli – 4 puncte; 3 greșeli – 3 puncte; 4 greșeli – 2 puncte; 5 greșeli – 1 punct; 6 sau mai multe greșeli – 0 puncte

6 puncte

Notă! În evaluarea răspunsului se va ține cont de scrierea corectă a enunțului dat, întrucât în rescrierea acestuia elevul poate face și alte greșeli.

SUBIECTUL AL II-LEA

(20 de puncte)

Conținutul compunerii – 12 puncte

- prezentarea planurilor de viitor unui prieten/unei prietene: adecvat și nuanțat – 4 puncte; adecvat, schematic – 2 puncte; parțial adecvat, încercare de prezentare – 1 punct; lipsa adecvării la cerință – 0 puncte **4 puncte**
- adecvarea conținutului la cerință: în totalitate – 2 puncte; parțial, cu divagații – 1 punct **2 puncte**
- respectarea convențiilor specifice scrisorii (notarea datei, a locului, a formulelor de adresare și de încheiere): în totalitate – 2 puncte, parțial – 1 punct, lipsa convențiilor – 0 puncte. **2 puncte**
- câte 2 puncte pentru includerea în scrisoare a fiecărei secvențe indicate (narativă, descriptivă) **2 x 2 puncte = 4 puncte**

Redactarea compunerii – 8 puncte

- marcarea corectă a paragrafelor **1 punct**
- coerența textului: în totalitate – 1 punct; parțial – 0 puncte **1 punct**
- proprietatea termenilor folosiți: în totalitate – 1 punct; parțial – 0 puncte **1 punct**
- corectitudinea gramaticală: în totalitate – 1 punct; parțial – 0 puncte **1 punct**
- claritatea exprimării ideilor: în totalitate – 1 punct; parțial – 0 puncte **1 punct**
- respectarea normelor de ortografie: 0 – 1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte **1 punct**
- respectarea normelor de punctuație: 0 – 2 greșeli – 1 punct; 3 sau mai multe greșeli – 0 puncte **1 punct**
- lizibilitatea **1 punct**

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Prezenta lucrare conține _____ pagini

**EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU
ABSOLVENȚII CLASEI a VIII-a**

Anul școlar 2022 – 2023

Limba și literatura română

Modelul 2

Numele:.....

Inițiala prenumelui tatălui:

Prenumele:.....

Școala de proveniență:

Centrul de examen:

Localitatea:.....

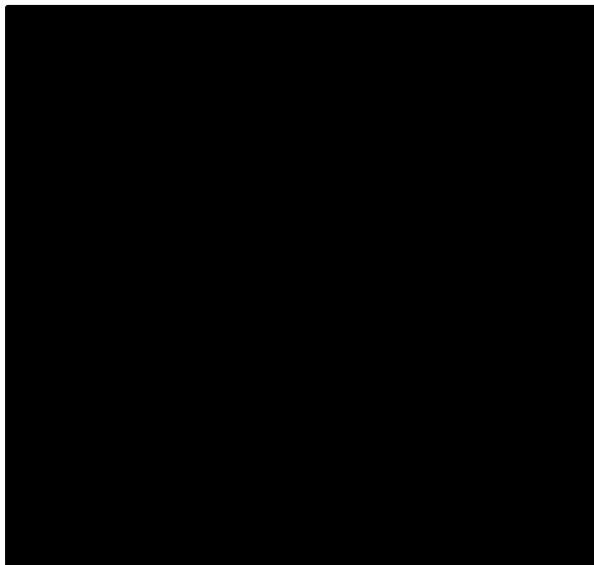
Județul:

Nume și prenume asistent	Semnătura

A	COMISIA DE EVALUARE	NOTA (CIFRE ȘI LITERE)	NUMELE ȘI PRENUMELE PROFESORULUI	SEMNĂTURA
	EVALUATOR I			
	EVALUATOR II			
	EVALUATOR III			
	EVALUATOR IV			
	NOTA FINALĂ			

B	COMISIA DE EVALUARE	NOTA (CIFRE ȘI LITERE)	NUMELE ȘI PRENUMELE PROFESORULUI	SEMNĂTURA
	EVALUATOR I			
	EVALUATOR II			
	EVALUATOR III			
	EVALUATOR IV			
	NOTA FINALĂ			

C	COMISIA DE EVALUARE	NOTA (CIFRE ȘI LITERE)	NUMELE ȘI PRENUMELE PROFESORULUI	SEMNĂTURA
	EVALUATOR I			
	EVALUATOR II			
	EVALUATOR III			
	EVALUATOR IV			
	NOTA FINALĂ			

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de două ore.

SUBIECTUL I

(70 de puncte)

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a răspunde la cerințele formulate.

Textul 1

A început prima oră, de istorie, după care urma româna, apoi matematica. Nimeni nu putea fi atent, clasa foșnea și fremăta ca o pădure când se apropie furtuna. Doamna profesoară era oricum destul de necăjită că răspundeam anapoda, dar abia când s-a întors spre tablă, ca să scrie, s-a petrecut nenorocirea: banca cea mai apropiată de ușă, pe care o împart cu prietenul meu Adi, a început să latre. Doamna s-a întors și ne-a fulgerat pe amândoi cu privirea. Nu știu de ce i s-a părut că vinovatul e Adi.

— Popescu Adrian, a spus ea, de când ai înlocuit vorbirea articulată cu lătratul? Ieși, te rog, din clasă, până îți trece.

Toată clasa (mai puțin eu) a izbucnit într-un râs nebunesc. Spaimile legate de teză se descătușau acum și se topeau în râsul colegilor mei. Adi, pe care încă din ajun îl pusesem la curent cu planul meu, s-a făcut mai întâi roșu ca focul, apoi alb ca zăpada. Aproape că i-au dat lacrimile, a dat să spună ceva, dar a strâns din dinți și s-a îndreptat încet-încet spre ușă, cu capul în pământ. De acolo mi-a aruncat o singură privire, dar atât de puternică, încât mi-am plecat și eu ochii. Oare ce-o fi cu uitatul ăsta în pământ? M-am uitat în pământ, dar tot n-am spus nimic.

Cinci minute, care mi s-au părut lungi cât cinci ore, m-am frământat, apoi, brusc, mâna stângă mi-a țâșnit singură în sus, deși doamna profesoară nu pusese nicio întrebare, ne vorbea despre criza Imperiului Roman. Eu însă trebuia să-mi rezolv criza proprie. M-am ridicat și am spus, hodoronc-tronc:

— Vinovatul e în banca mea și, ca să vă spun adevărul, vinovatul sunt numai eu. L-am adus cu mine ca să ilustrez compunerea „Prietenul meu cel mai bun“, de la română, care mi-a ieșit prea scurtă. El a lătrat.

Și l-am scos pe Joi. (...)

Ce să vă mai spun? Joi a fost eroul zilei. L-am cerut iertare lui Adi. Supărarea i-a trecut în cinci minute, tot atâtea câte mă frământasem eu dacă să spun adevărul sau nu. După ce mi-am citit la ora de română compunerea, am constatat două lucruri. Primul, greșisem complet portretul: prietenul meu cel mai bun nu este Joi, este Adi. Am spus asta cu glas tare, iar după ore mi-am făcut un selfie cu prietenul meu cel mai bun. (...)

Ioana Pârvulescu, *Prietenul meu*

Textul 2

Eu întotdeauna am spus că viața fără prieteni este ca o masă căruia la sfârșit îi lipsește desertul. Este evident cât de nesatisfăcătoare ar fi lumea în care am putea gusta din toate bucătăriile lumii, fără a ne bucura, la final, și de deliciul unei prăjituri. Prietenia adevărată, însă, este mai mult decât atât, ea este cireașa de pe tort.

Acest gen de relație este cea mai echilibrată și ușor de păstrat dintre toate. În principiu, oricine ar putea să mențină o relație adevărată de prietenie, să respecte anumite reguli și „obligații” pentru ca apoi să se bucure de toate drepturile, libertățile și împlinirile pe care ți le aduce. Dacă aceia pe care îi numești prieteni sunt persoanele cu care ocazional te întâlnești în oraș la o cafea sau la o plimbare la sfârșitul săptămânii, noțiunea la care eu încerc să ajung ți se poate părea ușor exagerată. Acest lucru se datorează faptului că mai nimeni nu vede prietenia ca pe o relație serioasă, în care trebuie să depui efort considerabil pentru a o face să funcționeze. Implicarea afectivă și sacrificiile pe care le faci de bună voie și nesilită de nimeni sunt, din punctul meu de vedere, piatra de temelie a unei prietenii ideale. Atunci când dai un telefon la ora două din noapte și soliciți un ajutor, trebuie să primești un singur răspuns ferm: ok, vin, nu să primești întrebări care încep cu: de ce. Cu toate acestea, ușor de spus, greu de făcut. Mai ales când avem la orice pas exemple de prietenii destrămate, bazate pe interes sau în care încrederea este trădată. Foarte puține persoane înțeleg ceea ce înseamnă cuvântul „prieten” și responsabilitățile care vin odată cu acest titlu.

Prietenia înseamnă încredere, sinceritate, o legătură de suflet, care nu poate fi desființată de nimeni și de nimic. Este limpede că nu trebuie teoretizată, ea se trăiește, și-atât. Totuși, din experiența altora sau din experiența personală, putem înțelege punctele de rezistență și psihologia relației de prietenie. Pentru a lega o relație de prietenie nu este suficientă bunăvoința. Nu-i de ajuns să-ți dorești un prieten, trebuie să faci un efort, să devii tu însuși prietenul cuiva. Unii pot gândi așa: sunt prieten cu cineva pentru că nu sunt cu alții. În felul acesta, prietenia ar cultiva exclusivismul. Eu m-am bucurat săptămâna aceasta de câteva zile petrecute cu o dragă prietenă ce, chiar dacă nu este tot timpul aproape de mine fizic, este aproape de sufletul meu în fiecare zi, iar eu atunci când simt asta spun în gura mare cât de mulțumită sunt că am legat prietenii sincere de-a lungul vieții prin toate locurile pe unde am umblat.

Mira Tănase, *Adevărata prietenie*, www.timpul.md

A.

1. Transcrie, din textul 1, doi termeni din câmpul lexical al *disciplinelor școlare*.

2 puncte

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

Doamna profesoară era necăjită, pentru că

- a) era gălăgie în clasă.
- b) răspundeam anapoda.
- c) se apropia furtuna.
- d) toți copiii au izbucnit în râs.

Răspunsul corect:

☐

2 puncte

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

Implicarea afectivă și sacrificiile pe care le faci sunt

- a) elemente cheie pentru a obține bunăvoința în prietenie.
- b) desertul de la sfârșitul mesei.
- c) piatra de temelie a unei prietenii ideale.
- d) noțiuni exagerate într-o prietenie.

Răspunsul corect:

2 puncte

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

Ora de matematică era

- a) a treia.
- b) prima.
- c) a doua.
- d) ultima.

Răspunsul corect:

2 puncte

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte.

6 puncte

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Doamna profesoară de română îl scoate afară din clasă pe Popescu Adrian.		
Băiatul-narator ridică mâna stângă ca să își recunoască greșeala.		
Adi a fost eroul zilei.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Toți văd prietenia ca pe o relație serioasă.		
Prietenia adevărată este cireașa de pe tort.		
Prietenia înseamnă încredere, sinceritate, o legătură de suflet.		

6. Precizează, în două – trei enunțuri, o trăsătură morală a lui Adi, identificată în fragmentul de mai jos, și mijlocul de caracterizare, ilustrându-l cu o secvență:

„Adi, pe care încă din ajun îl pusesem la curent cu planul meu, s-a făcut mai întâi roșu ca focul, apoi alb ca zăpada. Aproape că i-au dat lacrimile, a dat să spună ceva, dar a strâns din dinți și s-a îndreptat încet-încet spre ușă, cu capul în pământ. De acolo mi-a aruncat o singură privire, dar atât de puternică, încât mi-am plecat și eu ochii.”

6 puncte

6 puncte

[illegible]

6 puncte

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are approximately 20 lines visible. The paper has a slight shadow on the right side, suggesting it's resting on a surface.

6 puncte

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect:

a) prie-te-nul, a-pro-pi-e.
b) pri-e-te-nul, a-pro-pi-e.
c) prie-te-nul, a-pro-pie.
d) pri-e-te-nul, a-pro-pie.

11

2 puncte

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect:

a) „mi-am”, „este”, „profesoară”.
b) „eu”, „privirea”, „doamna”.
c) „ea”, „Imperiului”, „foșnea”.
d) „mei”, „istorie”, „putea”.

--	--

2 puncte

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect:

Cuvântul „dinți” are sens propriu secundar în enunțul:

- a) *Și-a luat inima în dinți și a pornit spre pădure.*
- b) *Frățiorului meu i-au căzut doi dinți.*
- c) *Bunicul a reparat dinții strâmbi ai greblei.*
- d) *Ținea cu dinții de bucata de pământ din spatele casei.*

Răspunsul corect:

2 puncte

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect:

Sinonimele potrivite pentru cuvintele subliniate în fragmentul: „Doamna profesoară era oricum destul de necăjită că răspundeam anapoda, dar abia când s-a întors spre tablă, ca să scrie, s-a petrecut nenorocirea...” sunt

- a) enervată, s-a distrat.
- b) supărată, s-a întâmplat.
- c) săracă, s-a sfârșit.
- d) amărâtă, s-a încheiat.

Răspunsul corect:

2 puncte

5. Rescrie fragmentul următor, trecând verbele de la imperfect la perfect compus, după ce le-ai identificat prin subliniere: „Nimeni nu putea fi atent, clasa foșnea și fremăta ca o pădure.” **6 puncte**

6. Alcătuieste o propoziție asertivă, în care substantivul cu funcție sintactică de complement direct din enunțul „Supărarea i-a trecut în cinci minute, tot atâtea câte mă frământasem eu dacă să spun adevărul sau nu.” să fie nume predicativ. **6 puncte**

7. Scrie un enunț despre prietenie sub forma unei fraze alcătuite dintr-o propoziție principală și o propoziției subordonată atributivă. **6 puncte**

8. Rescrie următorul mesaj, corectând greșelile de orice natură! **6 puncte**

Poți să vi l-a mine peste 10 minute? Vreau să facem temele împreună apoi, dacă îți va place, să ne uităm la un film de acțiune.

SUBIECTUL AL II-LEA

(20 de puncte)

Imaginează-ți că ai participat la desfășurarea unei ore, alături de colegi, în sala de clasă.

Scrie un text narativ, de cel puțin 150 de cuvinte, în care să prezinți o situație neprevăzută din timpul orei, inserând o secvență descriptivă, de minimum 30 de cuvinte, și una dialogată, de minimum patru replici.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- conținutul compunerii – 12 puncte
- redactarea compunerii – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudine gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; respectarea normelor de ortografie – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitate – 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI A VIII-A
Anul școlar 2022 – 2023
Limba și literatura română
BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE
Modelul 2

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Punctajul total este de 100 de puncte. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.

SUBIECTUL I

(70 de puncte)

A.

1. Câte 1 punct pentru transcrierea, din textul 2, a oricăror două cuvinte din câmpul lexical al *disciplinelor școlare* (de exemplu: „istoria”, „româna”, „matematica”) **2 x 1 punct = 2 puncte**
2. Scrierea literei corespunzătoare răspunsului corect: **b** **2 puncte**
3. Scrierea literei corespunzătoare răspunsului corect: **c** **2 puncte**
4. Scrierea literei corespunzătoare răspunsului corect: **a** **2 puncte**
5. Câte 1 punct pentru fiecare răspuns corect; notarea a două variante de răspuns pentru un enunț – 0 puncte **6 x 1 punct = 6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Doamna profesoară de română îl scoate afară din clasă pe Popescu Adrian.		X
Băiatul-narator ridică mâna stângă ca să își recunoască greșeala.	X	
Adi a fost eroul zilei.		X

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Toți văd prietenia ca pe o relație serioasă.		X
Prietenia adevărată este cireașa de pe tort.	X	
Prietenia înseamnă încredere, sinceritate, o legătură de suflet.	X	

6. Precizarea unei trăsături morale și a mijlocului de caracterizare (de exemplu: *altruism, putere de sacrificiu; caracterizare indirectă, trăsăturile reies din comportament; „a dat să spună ceva, dar a strâns din dinți” „mi-a aruncat o singură privire, dar atât de puternică, încât mi-am plecat și eu ochii.”* etc.) **6 puncte**

- precizarea oricărei trăsături morale a personajului – 1 punct
- precizarea mijlocului de caracterizare – 2 puncte
- ilustrarea cu o secvență a mijlocului de caracterizare – 1 punct
- respectarea normelor de ortografie și de punctuație (0 – 1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) – 1 punct
- încadrarea în numărul de enunțuri indicat – 1 punct

7. Prezentarea unui element de conținut comun celor două texte (de exemplu: *prietenia, primul text prezintă prietenia dintre băiatul-narator și Adi, impasul pe care au reușit să îl depășească; al doilea text, elementele/principiile care stau la baza unei prietenii* etc.) **6 puncte**

- precizarea unui element de conținut comun – 2 puncte
 - câte 1 punct pentru prezentarea elementului de conținut comun din fiecare text (prezentare adecvată prin valorificarea unui element de conținut din fiecare text – 1 punct; încercare de prezentare – 0 puncte) – 2 x 1 punct = 2 puncte
 - respectarea normelor de ortografie și de punctuație (0 – 1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) – 1 punct
 - respectarea numărului minim de cuvinte indicat – 1 punct
- Notă!** Nu este obligatorie citarea în valorificarea secvențelor.

8. Motivarea răspunsului la întrebarea dată (de exemplu: *cred că e important să îmi recunosc greșeala într-o prietenie, pentru că doar așa se poate păstra acea prietenie; dacă nu îmi recunosc greșeala, prietenul nu va mai dori să continue acea prietenie, pentru că a fost rănit și dezamăgit; un prieten adevărat ține cont de sentimentele celuilalt și va dori să repare greșeala cât mai repede; așa cum reiese din textul Ioanei Pârvulescu, băiatul a dus o luptă puternică înainte de a-și recunoaște greșeala „criza proprie”, „cinci minute, care mi s-au părut lungi cât cinci ore”, acest lucru ilustrând legătura puternică dintre cei doi copii; băiatul și-a recunoscut vina „vinovatul sunt numai eu”, chiar dacă exista riscul să fie pedepsit de către doamna; Adi nu l-a dat de gol pe prietenul lui, ci a suportat el pedeapsa, chiar dacă nu era vinovat: „Aproape că i-au dat lacrimile, a dat să spună ceva, dar a strâns din dinți și s-a îndreptat încet-încet spre ușă, cu capul în pământ” etc.) **6 puncte***

– menționarea răspunsului la întrebarea dată – 1 punct

– motivarea răspunsului menționat (motivare adecvată și nuanțată, valorificând textul indicat – 3 puncte; motivare adecvată și schematică, prin citarea unei secvențe din textul indicat – 2 puncte; încercare de motivare, lipsa de valorificare a textului indicat – 1 punct; lipsa motivării – 0 puncte) – 3 puncte

– respectarea normelor de ortografie și de punctuație (0 – 1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) – 1 punct

– încadrarea în numărul de cuvinte indicat – 1 punct

Notă! Nu este obligatorie citarea în valorificarea secvențelor. Nu este necesară formularea unei concluzii sau utilizarea conectorilor de tipul „în primul rând”, „în al doilea rând” etc.

9. Asocierea fragmentului din „Prietenul meu” de Ioana Pârvulescu cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prin prezentarea unei valori morale/culturale comune (de exemplu: *prietenia* etc) **6 puncte**

– identificarea unei valori culturale în textul dat – 1 punct

– precizarea unui alt text literar asociat fragmentului din „Prietenul meu” de Ioana Pârvulescu, menționând titlul și autorul – 1 punct

– câte 1 punct pentru prezentarea valorii identificate prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text (adecvat – 1 punct; încercare de prezentare – 0 puncte) – 2 x 1 punct = 2 puncte

– respectarea normelor de ortografie și de punctuație (0 – 1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte) – 1 punct

– încadrarea în numărul de cuvinte indicat – 1 punct

Notă! Nu este obligatorie citarea în valorificarea secvențelor.

B.

1. Scrierea literei corespunzătoare răspunsului corect: **b** **2 puncte**

2. Scrierea literei corespunzătoare răspunsului corect: **a** **2 puncte**

3. Scrierea literei corespunzătoare răspunsului corect: **c** **2 puncte**

4. Scrierea literei corespunzătoare răspunsului corect: **b** **2 puncte**

5. Rescrierea fragmentului cu trecerea fiecărui verb de la imperfect la perfect compus (*Nimeni nu putea fi atent, clasa foșnea și fremăta ca o pădure.; Nimeni nu a putut fi atent, clasa a foșnit și a fremătat ca o pădure.*) **6 puncte**

– câte 1 punct pentru identificarea verbelor la imperfect – 3 x 1 punct = 3 puncte

– câte 1 punct pentru scrierea corectă a fiecărui verb la perfect compus – 3 x 1 punct = 3 puncte

6. Alcătuirea unei propoziții asertive, în care substantivul cu funcție sintactică de complement direct din enunțul dat să fie nume predicativ (de exemplu: *adevărul – complement direct; Acesta este adevărul spus de colega mea.*) **6 puncte**

– identificarea substantivului cu funcție sintactică de complement direct – 1 punct

– respectarea tipului de propoziție cerut – 2 puncte

– alcătuirea propoziției în care substantivul identificat să fie nume predicativ – 2 puncte

– corectitudinea logică și gramaticală a propoziției – 1 punct

7. Scrierea unui enunț despre prietenie sub forma unei fraze alcătuite dintr-o propoziție principală și o propoziție subordonată atributivă (de exemplu: *Prietenia care rezistă problemelor este una*

adevărată.)

6 puncte

- scrierea unui enunț despre prietenie – 1 punct
- alcătuirea unei fraze din două propoziții – 2 puncte
- alcătuirea unei fraze dintr-o propoziție principală și o propoziție atributivă – 2 puncte
- corectitudinea logică și gramaticală a frazei – 1 punct

8. Rescrierea enunțului dat, corectând greșelile de orice natură (*Poți să vii la mine peste 10 minute? Vreau să facem temele împreună, apoi, dacă îți va plăcea, să ne uităm la un film de acțiune.*) – 0 greșeli – 6 puncte; 1 greșeală – 5 puncte; 2 greșeli – 4 puncte; 3 greșeli – 3 puncte; 4 greșeli – 2 puncte; 5 greșeli – 1 punct; 6 sau mai multe greșeli – 0 puncte **6 puncte**

Notă! În evaluarea răspunsului se va ține cont de scrierea corectă a enunțului dat, întrucât în rescrierea acestuia elevul poate face și alte greșeli.

SUBIECTUL AL II-LEA

(20 de puncte)

Conținutul compunerii – 12 puncte

- adecvarea conținutului la cerință (scrierea unui text în care se prezintă situația neprevăzută petrecută în timpul orei): în totalitate – 4 puncte; parțial, cu divagații – 2 puncte **4 puncte**
- respectarea trăsăturilor tiparului narativ (de exemplu: succesiunea logică a evenimentelor, participanți, încadrare în timp și spațiu): în totalitate – 4 puncte; parțial, cu divagații – 2 puncte; lipsa tiparului narativ – 0 puncte **4 puncte**
- includerea în compunere a secvenței descriptive: cu respectarea regulilor de alcătuire a descrierii și a limitei indicate (minimum 30 de cuvinte) – 2 puncte; cu respectarea regulilor de alcătuire a descrierii, dar fără respectarea limitei inferioare – 1 punct; fără respectarea regulilor de alcătuire a descrierii – 0 puncte **2 puncte**
- includerea în compunere a secvenței dialogate: cu respectarea regulilor de alcătuire a dialogului și a limitei indicate (minimum patru replici) – 2 puncte; cu respectarea regulilor de alcătuire a dialogului, dar fără respectarea limitei inferioare – 1 punct; fără respectarea regulilor de alcătuire a dialogului – 0 puncte **2 puncte**

Redactarea compunerii – 8 puncte

- marcarea corectă a paragrafelor: în totalitate – 1 punct; parțial – 0 puncte **1 punct**
- coerența textului: în totalitate – 1 punct; parțial – 0 puncte **1 punct**
- proprietatea termenilor folosiți: în totalitate – 1 punct; parțial – 0 puncte **1 punct**
- corectitudinea gramaticală: în totalitate – 1 punct; parțial – 0 puncte **1 punct**
- claritatea exprimării ideilor: în totalitate – 1 punct; parțial – 0 puncte **1 punct**
- ortografie: 0 – 1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte **1 punct**
- respectarea normelor de punctuație: 0 – 2 greșeli – 1 punct; 3 sau mai multe greșeli – 0 puncte **1 punct**
- lizibilitatea **1 punct**

Notă! Compunerea nu va fi precedat de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Prezenta lucrare conține _____ pagini

**EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU
ABSOLVENȚII CLASEI a VIII-a**

Anul școlar 2022 – 2023

Limba și literatura română

Modelul 3

Numele:.....

Inițiala prenumelui tatălui:

Prenumele:.....

Școala de proveniență:

Centrul de examen:

Localitatea:.....

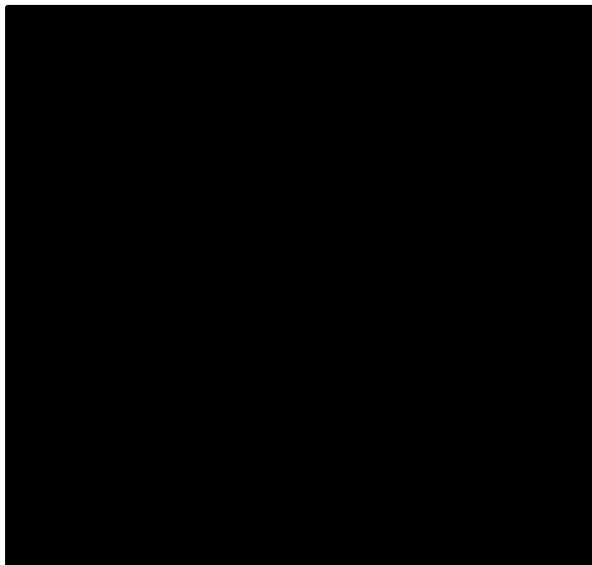
Județul:

Nume și prenume asistent	Semnătura

A	COMISIA DE EVALUARE	NOTA (CIFRE ȘI LITERE)	NUMELE ȘI PRENUMELE PROFESORULUI	SEMNĂTURA
	EVALUATOR I			
	EVALUATOR II			
	EVALUATOR III			
	EVALUATOR IV			
	NOTA FINALĂ			

B	COMISIA DE EVALUARE	NOTA (CIFRE ȘI LITERE)	NUMELE ȘI PRENUMELE PROFESORULUI	SEMNĂTURA
	EVALUATOR I			
	EVALUATOR II			
	EVALUATOR III			
	EVALUATOR IV			
	NOTA FINALĂ			

C	COMISIA DE EVALUARE	NOTA (CIFRE ȘI LITERE)	NUMELE ȘI PRENUMELE PROFESORULUI	SEMNĂTURA
	EVALUATOR I			
	EVALUATOR II			
	EVALUATOR III			
	EVALUATOR IV			
	NOTA FINALĂ			

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de două ore.

SUBIECTUL I

(70 de puncte)

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a răspunde la cerințele formulate.

Textul 1

1

La circ, în Târgul Moșilor,
Pe gheața unui răcitor,
Trăia voios și zâmbitor
Un pinguin din Labrador.

- Cum se numea? - Apolodor,
- Și ce făcea? - Cânta la cor.
Deci, nu era nici scamator,
Nici acrobat, nici dansator;
Făcea și el ce-i mai ușor:
Cânta la cor. (Era tenor.)

Grăsuț, curat, atrăgător
În fracul lui strălucitor,
Așa era Apolodor...

2

Dar într-o zi, Apolodor,
Spre deznădejdea tuturor,
A spus așa. - Sunt foarte trist!
Îmi place viața de corist,
Dar ce să fac? Mi-e dor, mi-e dor
De frații mei din Labrador...
O, de-aș putea un ceas măcar
Să stau cu ei pe un ghețar!...

Apoi a plâns Apolodor...

3

Când l-a văzut pisoiiul Tiț
Plângând cu hohot și sughit
I-a spus: - Prietene, aș da
Mustața și codița mea,
Aș da o litră de caimac,
Aș da orice să te împac.
Zău, nu mai plânge! Te implor...

Dar el plângea: - Mi-e dor, mi-e dor
De frații mei din Labrador!...

Gellu Naum, *Cartea cu Apolodor*

Textul 2

Cercetările publicate marți în revista *Global Change Biology* au constatat că, până în 2100, 98% din coloniile de pinguini imperiali ar putea fi împinse în pragul dispariției, dacă nu se fac modificări la ratele actuale ale emisiilor de carbon și ale schimbărilor climatice. Încălzirea globală pune o nouă specie pe lista celor care dispar într-o generație. Având în vedere că schimbările climatice amenință habitatul de gheață marină al pinguinilor imperiali, *Fish and Wildlife Agency* din SUA a anunțat marți o propunere de listare a speciilor ca fiind amenințate în temeiul Legii privind speciile pe cale de dispariție.

"Ciclul de viață al pinguinilor imperiali este legat de a avea gheață marină stabilă, de care au nevoie să se reproducă, să se hrănească și să se mute", a declarat Stephanie Jenouvrier, ecolog pinguin la Institutul Oceanografic Woods Hole.

Aproximativ 70% din colonii vor fi în pericol mai devreme, până în 2050. Noul studiu a analizat tendințele globale de încălzire și probabilitatea crescândă de fluctuații meteorologice extreme datorate încălzirii globale. Și a menționat că nivelurile extrem de scăzute de gheață marină în 2016 au dus la un eșec masiv de reproducere a unei colonii de pinguini imperiali în Golful Halley din Antarctica. În acel an, gheața marină sezonieră s-a despărțit înainte ca puii de pinguini să aibă timp să dezvolte pene impermeabile pentru adulți și aproximativ 10.000 de păsări mici s-au înecat, a spus Jenouvrier. Colonia nu și-a revenit după aceea. Pinguinii imperiali se reproduc exclusiv în Antarctica în timpul iernii. Aceștia suportă temperaturi de minus 40 de grade Fahrenheit (minus 40 de grade Celsius) și viteze ale vântului care se apropie de 144 de kilometri pe oră, strângându-se împreună în grupuri de câteva mii de păsări, dar nu pot supraviețui fără suficientă gheață marină.

(<https://evz.ro/dispar-pinguinii-topirea-gheții-pune-în-pericol-98-din-coloniile-de-pinguini-până-în-2100.html>)

A.

1. Notează un indice temporal și un indice spațial din textul 1.

2 puncte

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

Apolodor era

- a. scamator.
- b. dansator.
- c. acrobat.
- d. tenor.

Răspunsul corect:

2 puncte

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

Pinguinul Apolodor vrea să plece

- a. la un alt circ.
- b. la frații săi din Labrador.
- c. la București.
- d. la Polul Sud.

Răspunsul corect:

2 puncte

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.
- Anul până în care ar putea să dispară pinguinii imperiali este
- 2100.
 - 2016.
 - 2050.
 - 2231.

Răspunsul corect:

2 puncte

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din cele două texte.

6 puncte

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Întâmplările prezentate se desfășoară într-un timp neprecizat cu exactitate.		
Pinguinului Apolodor nu-i place viața de corist.		
Pisoiul Tiț ar da mustața, codița și un litru de caimac pentru a-l vedea fericit pe Apolodor.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Până în 2050, aproximativ 70 % din coloniile de pinguini imperiali vor fi în pericol.		
Pinguinii imperiali pot supraviețui fără suficientă gheață marină.		
Emisiile de carbon și schimbările climatice nu afectează dispariția pinguinilor și topirea ghețarilor.		

6. Precizează, în două-trei enunțuri, o trăsătură morală sau fizică a pinguinului Apolodor, identificată în fragmentul de mai jos, și mijlocul de caracterizare, ilustrându-l cu o secvență.

6 puncte

„Grăsuț, curat, atrăgător
În fracul lui strălucitor,
Așa era Apolodor...”

7. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

8. Crezi că este important să reduci emisiile de dioxid de carbon pentru a proteja mediul înconjurător? Motivează-ți răspunsul, în 50-100 de cuvinte, valorificând textul 2. **6 puncte**

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are approximately 20 lines visible. The paper has a slight shadow on its right side, suggesting it's resting on a surface.

9. Asociază fragmentul din „Cartea cu Apolodor”, de Gellu Naum cu un text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând în 50-100 de cuvinte o valoare morală/culturală comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

6 puncte

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect:

Sunt despărțite corect ambele cuvinte din seria:

- a. co-di-ța; musta-ța
b. co-di-ța; mus-ta-ța
c. codi-ța; mus-ta-ța
d. co-di-ța; mus-tata

Răspunsul corect:

11

2 puncte

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect:

Seria care contine doar cuvinte derivate este:

- „zâmbitor”; „grăsuț”
- „gheața”; „deznădejdea”
- „pisoai”; „dansator”
- „atrăgător”; „trist”

Răspunsul corect:

11

2 puncte

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect:

Procedeul de formare pentru cuvântul *ace/* din enunțul "În acel an, gheața marină s-a despărțit înainte ca puii să aibă timp să dezvolte pene". este:

- a. derivare
- b. conversiune
- c. compunere
- d. schimbarea funcției sintactice

Răspunsul corect:

2 puncte

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect:

Sinonimele potrivite pentru cuvintele subliniate în fragmentul: "Ciclu de viață al pinguinilor imperiali este legat de a avea gheață marină stabilă." sunt:

- a. durată; determinat
- b. program; provocat
- c. curs; constrâns
- d. perioada; fixat.

Răspunsul corect:

2 puncte

5. Precizează conjugarea fiecărui verb din secvența următoare:

6 puncte

"- Cum se numea? - Apolodor

- Și ce făcea? - Cânta la cor".

6. Alcătuieste o propoziție interogativă, în care substantivul cu funcția de complement prepozițional din enunțul "Mi-e dor de frații mei din Labrador..." să fie circumstanțial de loc.

6 puncte

7. Precizează tipul de raport sintactic care se stabilește în fraza următoare: "Aceștia suportă temperaturi de minus 40 de grade Fahrenheit, dar nu pot supraviețui fără suficientă gheață marină."
6 puncte

8. Rescrie enunțurile următoare, corectând greșelile de orice natură: **6 puncte**
Să ști că frați mei din labrador, sunt adorabili! Din aceeași regiune provine și ursul Polar.

SUBIECTUL AL II-LEA

(20 de puncte)

Redactează un text narativ, de minimum 150 de cuvinte, în care să relatezi o întâmplare petrecută la circ, într-o vacanță. Vei insera o secvență dialogată, de minimum patru replici și una descriptivă, de minimum 30 de cuvinte.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- conținutul compunerii - 12 puncte
- redactarea compunerii - 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor - 1 punct; coerența textului - 1 punct; proprietatea termenilor folosiți - 1 punct; corectitudinea gramaticală - 1 punct; claritatea exprimării ideilor - 1 punct; respectarea normelor de ortografie - 1 punct; respectarea normelor de punctuație - 1 punct; lizibilitatea - 1 punct).

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no text or other markings on the paper.

This image shows a single page of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI A VIII-A
Anul școlar 2022 – 2023
Limba și literatura română
BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE
Modelul 3

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Punctajul total este de 100 de puncte. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.

SUBIECTUL I **(70 de puncte)**

A.

1. Câte 1 punct pentru transcrierea, din textul 1, a unui indice temporal și a unui indice spațial (de exemplu: *la circ, în Târgul Moșilor; într-o zi*) **2 x 1 punct = 2 puncte**

Notă ! Nu este necesară formularea răspunsului în enunț.

2. Scrierea literei corespunzătoare răspunsului corect: **d** **2 puncte**
 3. Scrierea literei corespunzătoare răspunsului corect: **b** **2 puncte**
 4. Scrierea literei corespunzătoare răspunsului corect: **a** **2 puncte**
 5. Câte 1 punct pentru fiecare răspuns corect; notarea a două variante de răspuns pentru un enunț
 - 0 puncte **6 x 1 punct = 6 puncte**

Textul 1

Enunțul	Corect	Incorrect
Întâmplările prezentate se desfășoară într-un timp neprecizat cu exactitate.	X	
Pinguinului Apolodor nu-i place viața de corist.		X
Pisoiul Tiț ar da mustața, codița și un litru de caimac pentru a-l vedea fericit pe Apolodor.	X	

Textul 2

Enunțul	Corect	Incorrect
Până în 2050, aproximativ 70 % din coloniile de pinguini imperiali vor fi în pericol	X	
Pinguinii imperiali pot supraviețui fără suficientă gheață marină.		X
Emisiile de carbon și schimbările climatice nu afectează dispariția pinguinilor și topirea ghețarilor.		X

6. Precizarea unei trăsături fizice/morale a pinguinului Apolodor, în două-trei enunțuri, și a mijlocului de caracterizare, ilustrându-l cu o secvență din textul dat. (de exemplu: strălucire/sănătate/frumusețe; caracterizare directă, așa cum reiese din secvența „Grăsuț, curat, atrăgător”. etc.) **6 puncte**

- precizarea oricărei trăsături fizice/morale a personajului - 1 punct
- precizarea mijlocului de caracterizare - 2 puncte
- ilustrarea cu o secvență a mijlocului de caracterizare - 1 punct
- respectarea normelor de ortografie și de punctuație (0-1 greșeli - 1 punct; 2 sau mai multe greșeli - 0 puncte) - 1 punct
- încadrarea în numărul de enunțuri indicat -1 punct

7. Prezentarea unui element de conținut comun celor două texte (de exemplu: *viața pinguinilor, respectiv a pinguinilor imperiali. În primul text, Apolodor dorește să părăsească lumea cercului, fiindu-i dor de frații săi din Labrador. În textul al doilea, pinguinii imperiali sunt pe cale de dispariție din cauza încălzirii climatice și a emisiilor de carbon. Atât viața de la circ a lui Apolodor, căruia îi este dor de frații săi din Labrador, cât și pericolul dispariției pinguinilor imperiali transmit un sentiment de tristețe.*) **6 puncte**

- precizarea unui element de conținut comun - 2 puncte

- câte 1 punct pentru prezentarea elementului de conținut comun din fiecare text (prezentare adecvată, prin valorificarea unui element de conținut din fiecare text - 1 punct; încercare de prezentare - 0 puncte) - $2 \times 1 = 2$ puncte
- respectarea normelor de ortografie și de punctuație (0-1 greșeli - 1 punct; 2 sau mai multe greșeli - 0 puncte) - 1 punct
- respectarea numărului minim de cuvinte indicat -1 punct

Notă ! Nu este obligatorie citarea în valorificarea secvențelor.

8. Motivarea răspunsului la întrebarea dată (de exemplu: *cred că este important să reducem emisiile de dioxid de carbon pentru a putea proteja mediul înconjurător, pentru că, astfel, nu vom mai pune în pericol viața anumitor specii. Așa cum reiese din textul 2, pinguinii imperiali sunt pe cale de dispariție, fiindcă gheața marină nu mai este atât de stabilă, ci se află într-o continuă topire, fapt care determină moartea prematură a puilor și, implicit, dispariția speciei etc.*) **6 puncte**

- menționarea răspunsului la întrebarea dată - 1 punct
- motivarea răspunsului menționat (motivare adecvată și nuanțată, valorificând textul indicat - 3 puncte; motivare adecvată și schematică prin citarea unei secvențe din textul indicat - 2 puncte; încercare de motivare, lipsa de valorificare a textului indicat - 1 punct, lipsa motivării - 0 puncte) - 3 puncte
- respectarea normelor de ortografie și de punctuație (0-1 greșeli - 1 punct; 2 sau mai multe greșeli - 0 puncte) - 1 punct
- încadrarea în numărul de cuvinte indicat -1 punct

Notă! Nu este obligatorie citarea în valorificarea secvențelor. Nu este necesară formularea unei concluzii sau utilizarea conectorilor de tipul „în primul rând”, „în al doilea rând” etc.

9. Asocierea fragmentului din „Cartea cu Apolodor”, de Gellu Naum cu un text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prin prezentarea unei valori morale/culturale comune (de exemplu: *călătorie spre Polul Nord/Sud; lumea circului; viața animalelor*) **6 puncte**

- precizarea unei valori identificate în textul dat (cu sau fără indicarea felului acesteia) – 1 punct
- precizarea unui alt text literar asociat fragmentului din „Cartea cu Apolodor”, de Gellu Naum, menționând titlul și autorul - 1 punct
- câte 1 punct pentru prezentarea valorii identificate prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text (adecvat - 1 punct; încercare de prezentare - 0 puncte) - $2 \times 1 = 2$ puncte
- respectarea normelor de exprimare, de ortografie și de punctuație (0-1 greșeli - 1 punct; 2 sau mai multe greșeli - 0 puncte) - 1 punct
- încadrarea în numărul de cuvinte indicat -1 punct

Notă! Nu este obligatorie citarea în valorificarea secvențelor.

B.

1. Scrierea literei corespunzătoare răspunsului corect: **b** **2 puncte**
2. Scrierea literei corespunzătoare răspunsului corect: **a** **2 puncte**
3. Scrierea literei corespunzătoare răspunsului corect: **b** **2 puncte**
4. Scrierea literei corespunzătoare răspunsului corect: **a** **2 puncte**
5. Precizarea conjugării fiecărui verb din secvența dată. **6 puncte**
 - identificarea verbelor din secvența dată (de exemplu: *se numea; făcea; cânta.*) - $3 \times 1 = 3$ puncte
 - câte 1 punct pentru precizarea corectă a conjugării fiecărui verb (de exemplu : *se numea* = conjugarea a IV-a; *făcea* = conjugarea a III-a; *cânta* = conjugarea I) - $3 \times 1 = 3$ puncte

6. Alcătuirea unei propoziții interogative, în care substantivul cu funcție sintactică de complement prepozițional din enunțul dat să fie circumstanțial de loc. (de exemplu: *Mergi spre frații tăi ?*) **6 puncte**

- identificarea substantivului cu funcție sintactică de complement prepozițional - 1 punct
- respectarea tipului de propoziție cerut - 2 puncte
- alcătuirea propoziției în care substantivul identificat să fie circumstanțial de loc - 2 puncte
- corectitudinea logică și gramaticală a propoziției - 1 punct

7. Precizarea tipului de raport sintactic care se stabilește în fraza dată (de exemplu: *raport sintactic de coordonare prin conjuncția coordonatoare, adversativă, simplă, dar*) **6 puncte**

- precizarea tipului de raport sintactic - 3 puncte
- indicarea tipului de conjuncție coordonatoare - 3 puncte

8. Rescrierea enunțului dat, corectând greșelile de orice natură (*Să știi că frații mei din Labrador sunt adorabili! Din aceeași regiune provine și ursul polar.*) **6 puncte**

- 0 greșeli - 6 puncte; 1 greșeală - 5 puncte; 2 greșeli - 4 puncte; 3 greșeli - 3 puncte; 4 greșeli - 2 puncte; 5 greșeli - 1 punct; 6 sau mai multe greșeli - 0 puncte

Notă! În evaluarea răspunsului se va ține cont de scrierea corectă a enunțului dat, întrucât în rescrierea acestuia elevul poate face și alte greșeli.

SUBIECTUL AL II-LEA

(20 de puncte)

Conținutul compunerii - 12 puncte

- respectarea temei compunerii, utilizând un indice temporal și unul spațial **2 x 2 = 4 puncte**
- prezentarea întâmpării: prezentare clară, nuanțată - 4 puncte; prezentare ezitantă - 2 puncte; încercare de prezentare - 1 punct **4 puncte**
- existența secvenței dialogate și a secvenței descriptive **2 x 2 = 4 puncte**

Redactarea compunerii - 8 puncte

- marcarea corectă a paragrafelor: în totalitate - 1 punct; parțial - 0 puncte **1 punct**
- coerența textului: în totalitate - 1 punct; parțial - 0 puncte **1 punct**
- proprietatea termenilor folosiți: în totalitate - 1 punct; parțial - 0 puncte **1 punct**
- corectitudinea gramaticală: în totalitate - 1 punct; parțial - 0 puncte **1 punct**
- claritatea exprimării ideilor: în totalitate - 1 punct; parțial - 0 puncte **1 punct**
- respectarea normelor de ortografie (0 greșeli/1 greșeală - 1 punct; 2 sau mai multe greșeli - 0 puncte) **1 punct**
- respectarea normelor de punctuație ((0 greșeli/1 greșeală - 1 punct; 2 sau mai multe greșeli - 0 puncte) **1 punct**
- lizibilitatea. **1 punct**

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Examenul national de bacalaureat 2023

Proba E. a)

Limba și literatură română

Modelul 1

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

În vremuri așezate, apropierea sărbătorilor aduce cu sine o rarefiere a timpului, o încetinire a trepidației zilnice, mergînd pînă la suspendare. Sărbătoarea e odihnă, anticipare a Împărăției Cerești, despre care Apostolul Pavel spunea că înseamnă, între altele, bucurie și pace.

Ceea ce trăim astăzi e, însă, răsturnarea raportului tradițional dintre zilele lucrătoare și cele sărbătorești. Munca a devenit rutinieră, repetitivă, așa încît ea seamănă mai mult cu imobilitatea non-acțiunii, iar sărbătorile alunecă spre agitație și nevroză. Odihna devine o corvoadă. Bucuria devine o corvoadă. Iar „petrecerea” capătă febrilitatea spasmodică a unui istovitor carnaval. Alexandru Paleologu mi se plîngea, odată, de prostul obicei al concediilor anuale. În loc să profiți de libertatea episodică oferită de instituții, să stai acasă, în confortul domestic, să te refaci, să savurezi răgazul, lipsa oricărui program, șansa de a nu trebui să faci nimic, în loc să ieși din viteză, intri într-o maladivă neodihnă organizatorică: faci bagaje, angajezi călătorii costisitoare, te ocupi de bilete și de hoteluri, pe scurt, dai tihna din mîină pe promisiunea incertă a „distracției” de pe gard. La sfîrșit recunoști, dacă ești sincer, că vacanța te-a lăsat lat. Și fizic, și sufletește, și financiar.

În fiecare an, am sentimentul că sărbătorile, în loc să suspende timpul, tind, din ce în ce mai apăsător, să îl accelereze. Mai întîi, intervalul festiv s-a scurtat: se lucrează pînă în ultimul moment. Dezlănțuit, lacom, precipitat, ca dinaintea unui sfîrșit, a unei întreruperi catastrofale, care trebuie amînată cît mai mult cu putință. De la instituțiile partenere din străinătate continuă să vină solicitări urgente: trebuie alcătuit rapid un raport financiar, un „proiect managerial”, o agendă de lucru pentru primul trimestru al anului următor. Crăciunul și Revelionul ne cam încurcă. Sînt multe alte lucruri, foarte importante, de făcut. „Nu faceți o pauză?” Îți vine să întrebi. „Nu vă pregătiți nițeluș pentru detenta sfîrșitului de an?” Dacă pui asemenea întrebări, ți se răspunde cu un soi de mîndrie perversă: „Pauză? Dar noi lucrăm și pe 24 decembrie și pe 30. La noi e foc continuu!”

Alături de această euforie a trebăluirii, intră în joc și o insomniacă patimă achizitivă; trebuie făcute cumpărături: cadouri, alimente, brazi, jucării, locuri la restaurant, la munte sau la mare. Vacanța ar trebui să fie o pajiște calmă, reconfortantă, senină, o adiere de contemplativitate. În realitate, seamănă cu Piața Obor. A face, în aceste zile, o vizită în Piața Obor e o experiență inițiativă. Înghesuiala are proporțiile unui exod apocaliptic. Cărnuri sanguinolente, pești agonizanți, icoane kitsch, stambe bălțate, vînzători clandestini, muzici băloase, chiote obscene, scuipături, noroi, totul amestecat cu totul, într-o rătăcire generală, cu miros de țuică și porc. Sărbătorile au devenit, s-ar zice, un mod de a risipi cerul.

Andrei Pleșu, *Ne-liniștea sărbătorilor*, în volumul *Despre frumusețea uitată a vieții*

A. Scrie, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică două neologisme din paragraful al doilea. **6 puncte**
2. Menționează o perioadă a anului la care se face referire în text. **6 puncte**
3. Precizează care este definiția muncii, în accepțiunea lui Andrei Pleșu. **6 puncte**
4. Explică motivul nemulțumirii autorului, justificându-ți răspunsul cu o secvență din text. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Vacanța ar trebui să fie o pajiște calmă, reconfortantă, senină, o adiere de contemplativitate. În realitate seamănă cu piața Obor.* **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă sărbătorile/vacanțele mai aduc bucurie, în dinamica vieții contemporane, raportându-te atât la informațiile din fragmentul citat aparținând lui Andrei Pleșu, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

-formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente;

14 puncte

-utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Comentează, în minimum 50 de cuvinte, textul de mai jos, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

Cică lucrurile mai trec odată
Pe unde-au mai fost
Ca niște sentimente comete.
Trebuie numai să știi să le-aștepți,
Trebuie numai să rupi,
Stând pe loc
Infinite perechi de ghete.

Asta înseamnă că salcâmul
Tăiat astă-toamnă
Se va mai înălța pentru o clipă
Pe vechea lui rădăcină.
Că tu mă vei mai iubi cu adevărat
Peste câteva miliarde de ani lumină.

O, poate nu mai e mult până-atunci,
Cine știe!
Iată, eu am și-nceput să te-aștept
Măsurând timpul cu barba,
Veșnicie cu veșnicie.

Marin Sorescu, *Așteptare*

Notă

Pentru **conținut**, vei primi **6** puncte, iar pentru **redactare**, vei primi **4** puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct, logica înlănțuirii ideilor – 1 punct, ortografia – 1 punct, punctuația – 1 punct)

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *tema și viziunea despre lume într-un roman modern studiat*.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea romanului într-o tipologie/într-o orientare tematică/într-un curent literar;
- prezentarea a două scene/secvențe narative, relevante pentru tema și viziunea despre lume din romanul studiat;
- ilustrarea a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj ale romanului, semnificative pentru tema și viziunea despre lume (de exemplu: formula estetică, temă, motiv literar, perspectivă narativă, acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, tehnici narative, incipit, final etc.).

Notă!

Ordinea integrării reperelor este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18** puncte (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12** puncte (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Examenul national de bacalaureat 2023
Proba E. a)
Limba și literatură română
BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Modelul 1

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total obținut pentru lucrare.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

A. (30 de puncte)

1. indicarea a două neologisme (de exemplu: raport, rutinieră) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**
2. menționarea unei perioade a anului (de exemplu: Crăciunul, sărbătorile de iarnă etc.) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**
3. precizarea unei definiții a muncii (de exemplu: Munca este o activitate monotonă, care se repetă zilnic etc.) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**
4. explicarea motivului pentru care autorul este nemulțumit (de exemplu: Oamenii tind să transforme sărbătorile și vacanțele într-o perioadă de agitație și mânie etc.): – 2 puncte; copierea unui pasaj relevant (de exemplu: *intri într-o maladivă neodihnă organizatorică*) – 2 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **6 puncte**
5. comentarea pasajului;
 - prezentare adecvată și nuanțată – 4 puncte (spre exemplu: Autorul pune în opoziție zilele de sărbătoare cu zilele dedicate muncii și evidențiază răsturnarea de valori, pe care o înregistrează manifestările omului modern. Astfel, vacanța este asociată cu oboseala și vacarmul, pierzându-și caracteristicile inițiale – calmul, relaxarea)/prezentare ezitantă – 2 puncte/încercare de prezentare – 1 punct **4 puncte**
 - respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct; corectitudinea exprimării, respectarea normelor de ortografie și de punctuație – 1 punct **2 puncte**

B. (20 de puncte)

- formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție **1 punct**
- câte 2 puncte pentru enunțarea oricăror două argumente adecvate opiniei formulate: enunțare clară, în concordanță cu opinia formulată – 2 p.; încercare de enunțare – 1 p. **2 x 2 puncte = 4 puncte**
- câte 2 puncte pentru dezvoltarea corespunzătoare a fiecăruia dintre cele două argumente enunțate: dezvoltare clară, nuanțată – 2 p.; încercare de dezvoltare, schematism – 1 p. **2 x 2 puncte = 4 puncte**
- valorificarea textului în dezvoltarea oricărui argument – 3 p./simpla citare a unor secvențe din text – 1 p.; raportarea la experiența personală sau culturală în dezvoltarea oricărui argument – 1 p. **3 puncte + 1 punct = 4 puncte**
- formularea unei concluzii pertinente **1 punct**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare: utilizare adecvată – 2 p.; utilizare parțial adecvată – 1 p. **2 puncte**
- respectarea normelor limbii literare (0 – 1 greșeli lexicale sau morfo-sintactice – 1 p.; 2 sau mai multe greșeli – 0 p.) **1 punct**
- respectarea normelor de ortografie și de punctuație (0 – 1 greșeli ortografice și de punctuație – 1 p.; 2 sau mai multe greșeli – 0 p.) **1 punct**
- așezarea în pagină, lizibilitatea **1 punct**
- respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte **1 punct**

În vederea acordării punctajului, textul trebuie să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea**(10 puncte)****Conținut – 6 puncte**

- comentarea textului dat, evidențiind relația dintre ideile poetice și mijloacele artistice
- numirea unei idei poetice – 2 puncte
 - comentarea adecvată și nuanțată, prin evidențierea relației dintre ideea poetică identificată și mijloacele artistice – 4 puncte/comentarea textului, prin evidențierea ezitantă a relației dintre ideea poetică identificată și mijloacele artistice – 2 puncte/simpla precizare a unor mijloace artistice – 1 punct

Redactare – 4 puncte

- utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct (0 – 1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte); punctuația – 1 punct (0 – 1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte)

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea**(30 de puncte)****Conținut – 18 puncte**

- evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea romanului studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică **6 puncte**
- precizarea perioadei, a curentului cultural/literar sau a orientării tematice – 2 puncte
 - numirea a două trăsături ale perioadei, ale curentului cultural/literar sau ale orientării tematice precizate – 2 x 1 punct = 2 puncte
 - evidențierea celor două trăsături, prin valorificarea romanului – 2 x 1 punct = 2 puncte
- comentarea a două scene/secvențe relevante pentru tema romanului studiat **6 puncte**
- precizarea temei – 2 puncte;
- câte 2 puncte pentru comentarea oricăror două scene/secvențe relevante pentru tema romanului (comentarea adecvată – 2 puncte/simpla numire a unor scene/secvențe sau tendința de rezumare – 1 punct) – 2 x 2 puncte = 4 puncte
- câte 3 puncte pentru analiza oricăror două componente de structură și/sau de limbaj, semnificative pentru romanul studiat **2 x 3 puncte = 6 puncte**
- analiza fiecărei componente alese, justificând relevanța acestora pentru romanul studiat – 3 puncte/ analiza fiecărei componente alese, fără justificarea relevanței – 2 puncte/abordarea schematică, fără justificarea relevanței – 1 punct

Redactare – 12 puncte

- existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere **1 punct**
- logica înlănțuirii ideilor **1 punct**
- abilități de analiză și de argumentare **3 puncte**
- relație adecvată între idei, între idei și argumente, formulare de judecăți de valoare relevante – 3 puncte/relație parțial adecvată între idei, între idei și argumente, formulare de judecăți parțial relevante – 2 puncte/schematism – 1 punct
- utilizarea limbii literare (stil și vocabular potrivite temei, claritate a enunțului, varietate a lexicului, sintaxă adecvată – 2 p.; vocabular restrâns, monotonic – 1 p.) **2 puncte**
- ortografia (0 – 1 greșeli – 2 p.; 2 greșeli – 1 p.; 3 sau mai multe greșeli – 0 p.) **2 puncte**
- punctuația (0 – 1 greșeli – 2 p.; 2 greșeli – 1 p.; 3 sau mai multe greșeli – 0 p.) **2 puncte**
- așezarea în pagină, lizibilitatea **1 punct**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Examenul național de bacalaureat 2023

Proba E. a)

Limba și literatură română

Modelul 2

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Arșavir Acterian ținea enorm la caietele surorii lui. Mi-a povestit, de altfel, că le-a salvat de trei ori de la o confiscare sigură. Trecuseră prin trei mari percheziții, prima chiar după înăbușirea rebeliunii legionare de către trupele Mareșalului Antonescu, când Haig Acterian, numit directorul Teatrului Național în timpul guvernului condus de Horia Sima, fusese arestat și închis în penitenciarul de la Lugoj. Multă vreme caietele lui Jeni au fost îngropate în pământ, într-un cufăr metalic care le-a protejat. Au stat acolo ascunse în perioada celei de-a doua detenții a lui Arșavir, 1959–1964. Când acesta le-a scos la lumină, marginea unor caiete s-a atins de pământul ce le tănuise, pătându-se câteva foi și hârtia italiană în care erau îmbrăcate. Jeni notează în 13 februarie 1941: „*Trecut pe la librăria italiană și cumpărat o hârtie frumoasă cu care mi-am legat caietul cu note și caietul Clubului («Pana Trăsnită»)»*“. Nuni Dona mi-a confirmat că era vorba de o hârtie crem cu un desen fin de culoarea lucernei, hârtie care mai îmbrăca în anii '80 unul dintre caietele după care am colaționat dactilograma *Jurnalului*. Țin minte că Arșavir mi-a arătat niște pete ruginii – urme din lupta lui anxioasă și disperată de a salva caietele *Jurnalului* lui Jeni după moartea care o luase prematur, în 1958, cu un an înainte ca el să fie închis din nou. (Și-a îngrijit sora, de-a lungul bolii necruțătoare, cu un devotament unic și o suferință re trăită în paginile propriului jurnal, scrise într-un caiet bleu-cenușiu, intitulat *Jurnal despre Jeni Maria* și datat 20 aprilie 1958–13 martie 1959, deci început cu opt zile înainte ca Jeni să moară.)

Caietele ce alcătuiesc *Jurnalul unei fete greu de mulțumit*, peste 40 la număr, plus paginile volante, de regulă transcrise de autoare între copertile proteguitoare, au scăpat și de percheziția care precedase anii primei detenții prin care a trecut Arșavir, între 1949 și 1953. Numai *Jurnalul* lui Mihail Sebastian ținut între anii 1935 și 1944, și el cu niște pagini pierdute, mai are valoarea acestui periplu memorialistic și document magistral de istorie culturală a anilor '30–'40. De fapt, Jeni Acterian și Mihail Sebastian sunt, în domeniul literaturii de frontieră, asemeni capului și pajurei unei medalii de valoare unică. N-am spus monedă, ci medalie: cele două Jurnale sunt fiecare în felul său un unicat excepțional, atât prin mărturisirea despre sine, cât și prin cea despre o epocă.

Doina Uricariu, *O revelație a memorialisticii românești*

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

1. Indică sensul din text al secvenței *înăbușirea rebeliunii legionare*. **6 puncte**
2. Precizează la ce metodă a apelat Arșavir Acterian pentru a proteja caietele surorii sale în perioada celei de a doua detenții. **6 puncte**
3. Menționează o dovadă a afecțiunii dintre cei doi frați, justificându-ți răspunsul cu o secvență din text. **6 puncte**
4. Explică motivul pentru care *Jurnalul unei fete greu de mulțumit* este comparat cu *Jurnalul* lui Mihail Sebastian. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, o trăsătură morală a lui Arșavir Acterian, așa cum reiese în textul dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă teroarea istoriei poate altera legăturile de familie, raportându-te atât la informațiile din fragmentul de mai sus, cât și la experiența personală sau culturală.

20 de puncte

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

-formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte
-utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea, încadrarea în numărul minim de cuvinte. 6 puncte

În vederea acordării punctajului, textul trebuie să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, rolul notațiilor autorului în fragmentul de mai jos.

SCENA II

VETA și RICĂ VENTURIANO, apoi JUPÂN DUMITRACHE și IPINGESCU de afară

RICĂ (*intră, se oprește pe prag, vede pe Veta în spate, răsuflă din adânc, pune mâna la inimă și înaintează în vârful degetelor până la spatele scaunului ei; cade în genunchi și începe cu putere*)
Angel radios!

VETA (*dă un țipăt, se scoală și fuge în partea cealaltă a scenii făcându-și cruce și scuipându-și în sân*) A!

RICĂ (*întorcându-se în genunchi spre partea unde a fugit ea*) Angel radios! Precum am avut onoarea a vă comunica în precedenta mea epistolă, de când te-am văzut întâiași dată pentru prima oară mi-am pierdut uzul rațiunii; da! Sunt nebun...

VETA Nebun! (*strigând.*) Săriți, Chiriace! Spiridoane!

RICĂ Nu striga, madam, (*se târăște un pas în genunchi*) fii mizericordioasă! Sunt nebun de amor; da, fruntea mea îmi arde, tâmpilele-mi se bat, sufer peste poate, parcă sunt turbat.

VETA Turbat?... Domnule, spune-mi degrab', c-aminteri, strig: cine ești, ce poștești, ce cauți pe vremea asta în casele oamenilor?

Ion Luca Caragiale, *O noapte furtunoasă*

Notă

Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități de construcție a unui personaj dintr-un text narativ studiat*, aparținând lui Ioan Slavici sau lui Liviu Rebreanu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales;
– evidențierea unei trăsături a personajului ales, prin două episoade/secvențe comentate;
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și/sau de limbaj ale textului narativ studiat, semnificative pentru construcția personajului ales (de exemplu: acțiune, conflict, modalități de caracterizare, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, instanțe ale comunicării narative, registre stilistice, limbaj etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Examenul national de bacalaureat 2023
Proba E. a)
Limba și literatură română
BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Modelul 2

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total obținut pentru lucrare.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

A. (30 de puncte)

1. indicarea sensului din text al secvenței date (de exemplu: Secvența are sensul de înfrângerea, lichidarea rebeliunii legionare.) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, ortografie și punctuație – 1 punct **6 puncte**

2. menționarea metodei la care a apelat Arșavir Acterian pentru a proteja caietele surorii sale (de exemplu: *Arșavir Acterian a îngropat într-un cufăr metalic caietele surorii sale, pentru a le proteja în perioada celei de a doua detenții, între anii 1959–1964.*) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, ortografie și punctuație – 1 punct **6 puncte**

3. precizarea unei dovezi a afecțiunii dintre frați (de exemplu: O dovadă a afecțiunii dintre cei doi frați este, de exemplu, lupta lui Arșavir de a proteja de confiscare caietele surorii sale, în ciuda faptului că el însuși a fost persecutat și întemnițat de trei ori, dar mai ales grija arătată în timpul bolii necruțătoare a acesteia etc.) – 2 puncte; justificarea răspunsului cu o secvență relevantă din text (de exemplu: *Țin minte că Arșavir mi-a arătat niște pete ruginii – urme din lupta lui anxioasă și disperată de a salva caietele Jurnalului lui Jeni după moartea care o luase prematur, în 1958, cu un an înainte ca el să fie închis din nou. (Și-a îngrijit sora, de-a lungul bolii necruțătoare, cu un devotament unic și o suferință re trăită în paginile propriului jurnal).* etc.) – 2 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, ortografie și punctuație – 1 punct **6 puncte**

4. explicarea motivului pentru care *Jurnalul unei fete greu de mulțumit* este comparat cu *Jurnalul* lui Mihail Sebastian (de exemplu: *Motivul se referă la valoarea memorialistică și de istorie culturală a acestuia. Doina Uricariu apreciază ambele Jurnale, care au o valoare unică în domeniul literaturii de frontieră, atât prin capacitatea acestora de a radiografia o epocă, cât și de a reflecta personalitatea excepțională și mărturisirea despre sine a fiecărui diarist.*, etc.): explicare nuanțată – 4 puncte; încercare de explicare – 2 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, ortografie și punctuație – 1 punct **6 puncte**

5. prezentarea unei trăsături morale a lui Arșavir Acterian, așa cum reiese din textul dat (de exemplu: sensibilitate, tenacitate, loialitate etc.): numirea trăsăturii – 1 punct; prezentare adecvată și nuanțată – 3 puncte; abordare schematică, ezitantă, simpla raportare la text – 2 puncte; încercare de prezentare – 1 punct **4 puncte**

– respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct; corectitudinea exprimării, ortografie și punctuație – 1 punct **6 puncte**

B. (20 de puncte)

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție **1 punct**

– câte 2 puncte pentru enunțarea oricăror două argumente adecvate opiniei formulate: enunțare clară, în concordanță cu opinia formulată – 2 p.; încercare de enunțare – 1 p.

2 x 2 puncte = 4 puncte

– câte 2 puncte pentru dezvoltarea corespunzătoare a fiecăruia dintre cele două argumente enunțate: dezvoltare clară, nuanțată – 2 p.; încercare de dezvoltare, schematism – 1 p.

2 x 2 puncte = 4 puncte

– raportarea la text în dezvoltarea oricărui argument – 3 p.; raportarea la experiența personală sau culturală în dezvoltarea oricărui argument – 1 p. **3 puncte + 1 punct = 4 puncte**

– formularea unei concluzii pertinente **1 punct**

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare: utilizare adecvată – 2 p.; utilizare parțial adecvată – 1 p. **2 puncte**

- respectarea normelor limbii literare (0–1 greșeli lexicale sau morfo-sintactice – 1 p.; 2 sau mai multe greșeli – 0 p.) **1 punct**
- respectarea normelor de ortografie și de punctuație (0–1 greșeli ortografice sau de punctuație – 1 p.; 2 sau mai multe greșeli – 0 p.) **1 punct**
- așezarea în pagină, lizibilitatea **1 punct**
- respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte **1 punct**

În vederea acordării punctajului, textul trebuie să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Conținut – 6 puncte

- prezentarea rolului notațiilor autorului în fragmentul dat
- prezentare adecvată și nuanțată, prin evidențierea rolului notațiilor autorului (de exemplu: indicare a unor detalii scenografice, caracterizare a personajului, menționare a coordonatelor temporale sau spațiale etc.) – 6 puncte/prezentare ezitantă a rolului notațiilor autorului – 3 puncte/simpla precizare a rolului notațiilor autorului – 1 punct

Redactare – 4 puncte

- utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct (0 – 1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte); punctuația – 1 punct (0 – 1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte)

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Conținut – 18 puncte

- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales **6 puncte**
- prezentare adecvată și nuanțată – 6 puncte/prezentare ezitantă – 3 puncte/prezentare schematică sau superficială – 1 punct
- evidențierea unei trăsături a personajului ales, prin două episoade/secvențe comentate **6 puncte**
- menționarea oricărei trăsături a personajului ales – 2 puncte
- ilustrarea trăsăturii menționate prin două episoade/secvențe comentate – 2 puncte + 2 puncte = 4 puncte; simpla numire a unor episoade/secvențe sau tendința de rezumare – 1 punct + 1 punct = 2 puncte
- câte 3 puncte pentru analiza oricăror două elemente de structură, de compoziție și/sau de limbaj ale basmului cult studiat, semnificative pentru construcția personajului ales **2 x 3 puncte = 6 puncte**
- analiza fiecărui element ales, justificând relevanța acestuia pentru construcția personajului – 3 puncte/analiza fiecărei componente, fără justificarea relevanței – 2 puncte/abordarea schematică, fără justificarea relevanței – 1 punct

Redactare – 12 puncte

- existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere **1 punct**
- logica înlănțuirii ideilor **1 punct**
- abilități de analiză și de argumentare **3 puncte**
- relație adecvată între idei, între idei și argumente, formulare de judecăți de valoare relevante – 3 puncte/relație parțial adecvată între idei, între idei și argumente, formulare de judecăți parțial relevante – 2 puncte/schematism – 1 punct
- utilizarea limbii literare (stil și vocabular potrivite temei, claritate a enunțului, varietate a lexicului, sintaxă adecvată – 2 p.; vocabular restrâns, monoton – 1 p.) **2 puncte**
- ortografia (0 – 1 greșeli – 2 p.; 2 greșeli – 1 p.; 3 sau mai multe greșeli – 0 p.) **2 puncte**
- punctuația (0 – 1 greșeli – 2 p.; 2 greșeli – 1 p.; 3 sau mai multe greșeli – 0 p.) **2 puncte**
- așezarea în pagină, lizibilitatea **1 punct**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

GRUPUL DE LUCRU

➤ SUGESTII DE REZOLVARE A SUBIECTELOR

1. Prof. Indrieș Emanuela – Liceul Teologic Baptist Reșița

➤ REZOLVĂRI INTEGRALE – MODELE SUBIECTE (EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI A VIII-A ȘI BACALAUREAT)

1. Prof. dr. Covaci Ariana-Oana – Colegiul Național „C. D. Loga” Caransebeș (Evaluarea națională pentru absolvenții clasei a VIII-a)
2. Prof. dr. Oltean Carmen Sorina – Liceul Bănățean Oțelu Roșu (Bacalaureat)

➤ PROPUNERI DE SUBIECTE ȘI BAREME

✓ EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI A VIII-A

1. Prof. Gheorghe Andreia – Liceul Teologic Baptist Reșița (Modelul 1)
2. Prof. Indrieș Emanuela – Liceul Teologic Baptist Reșița (Modelul 2)
3. Prof. Lațcu Ion Manuel – Școala Gimnazială Nr. 1 Bocșa (Modelul 3)

✓ BACALAUREAT

1. Prof. Borcean Ana – Colegiul Național „Traian Doda” Caransebeș (Modelul 1)
2. Prof. dr. Oltean Carmen Sorina – Liceul Bănățean Oțelu Roșu (Modelul 2)